

НАВОИЙ КОН-МЕТАЛЛУРГИЯ
КОМБИНАТИ КУТУБХОНАСИДАН

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:

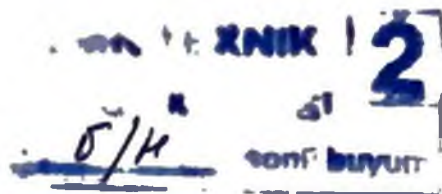
ислоҳотларга дахлдорлик
ва масъулият

НКМК КУТУБХОНАСИДАН

Қувондиқ САНАҚУЛОВ

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИСЛОҲОТЛАРГА ДАХЛДОРЛИК ВА МАСЪУЛИЯТ

Навоий – 2020

Янги Ўзбекистон: Ислохотларга дахлдорлик
ва масъулият/ (мақола ва табриklar) 2020. - 88 б.

Нашрга тайёрловчилар:

Холмамат Раупов, Азамат Зарипов, Фаррух Норқулов.

Кейинги йилларда Ўзбекистонда бошланган ислохотларга дахлдорлик ва янгиликлар халқимизни катта довларни забт этишга руҳлантирмоқда. Ўзбекистон ўз тараққиётининг янги, янада юксак босқичи - учинчи Ренессансга пойдевор қўймоқда. Учинчи Ренессанс бу - янги тараққиёт, янги марралар, янги имкониятлардир.

Ўзбекистон иқтисодиетида Навоий кон-металлургия комбинатининг тутган ўрни катта. Комбинат бутунги кунда жаҳоннинг йирик олтин ишлаб чиқарувчи компаниялари орасида биринчи ўликка кирази. Комбинатда кенг қамровли инвестицион лойиҳалар амалга оширилмоқда.

Мазкур рисолада НКМК бош директори Қ. Санақуловнинг 2020 йил давомида республика ва маҳаллий газеталарда эълон қилинган мақолалари ва табриklари ўрни олган.

Рисола соҳа мутахассислари, комбинат тарихига қизиқувчилар ва талаба ёшлар учун мўлжалланган.

© Навоий кон-металлургия комбинати, 2020.

ИЛМ ВА МАЪРИФАТ БИЛАН ЮКСАК МАРРАЛАРНИ ЭГАЛЛАЙМИЗ

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлис палаталарига тақдим этган Мурожаатномасида таъкидлаб ўтганларидек, агар барчамиз жипслашиб, тинимсиз ўқиб-ўргансак, ишимизни мукамал ва унумли бажарсак, замонавий билимларни эгаллаб, ўзимизни аямасдан олдинга интилсак, ҳаётимиз ҳам, жамиятимиз ҳам ўзгаради.

Бугунги кунда давлатимиз раҳбари олиб бораётган одилona сиёсатнинг бош мақсади-халқимизнинг ҳаёт даражаси ва турмуш сифатини яхшилашдир. Миллионлаб юртдошларимиз қаторида комбинат ишчи-ходимлари ҳам бунинг гувоҳи бўлмоқдалар ва шундай эзгу мақсадлар йўлида олиб борилаётган улкан бунёдкорликларда фаол иштирок этмоқдалар.

Мурожаатномада Президентимиз жамият тараққиётида муҳим ва ҳал қилувчи аҳамиятга эга илм-фан ва маърифатга алоҳида эътибор берганликлари таҳсинга сазовордир. Зеро, ривожланган давлатлар тажрибаси шундан тўла далолат берапти. Қолаверса, маърифат сўзи замиридаги мазмун-моҳиятни теранроқ идрок этмоқ керак. Назаримда, муҳтарам Юртбошимиз йилни “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили” деб номлаш билан халқимиз, айниқса, ёшларимизнинг интеллектуал, замонавий билим салоҳиятларини ошириш, мамлакатимиз иқтисодиётини жадал ривожлантириш баробарида юртимизда XX аср бошларида шаклланган жадидчилик ҳаракати намояндалари – халқини илми, фаровон кўришни истаган аجدодларимизнинг армонлари рўёбга чиқишига пойдевор қўйдилар. Дарвоқе,

Президентимиз Мурожаатномасида маърифатпарвар ва жамоат арбоби Маҳмудхўжа Бехбудийнинг 145 йиллигини нишонлаш ҳақида алоҳида тўхталиб ўтди.

Илм-фан ютуқларини ишлаб чиқариш, транспорт, хизмат кўрсатиш ва бошқа соҳаларга дадил йўналтириш ва амалий самараларга эришишимизни замоннинг ўзи талаб қилмоқда. Президентимиз бу соҳада кўп нарсаларни бой бериб қўйганлигимизни алоҳида таъкидладилар. Демак, бу борадаги масалалар ечимига эртага эмас, бугуноқ киришишимиз лозим.

Жумладан, кон-металлургия саноати ривожига боғлиқ бўлган геология соҳасига эътибор қаратиш лозимлиги ҳақида куйинчаклик билан айтган мулоҳазалари кўнглимиздаги гап бўлди. Чунки, геология мамлакатимиз заминдаги бойликларни қидириб топиш, у ёки бу ерости бойликларнинг тасдиқланган захираларига эга бўлишда катта роль ўйнайди.

Ўзбекистон ҳудудида қадимдан ерости бойликларимиз тадқиқ қилинган. Ўрта асрнинг энг буюк олимларидан бири Абу Райҳон Берунийнинг "Минералогия" асарида 30 дан ортиқ қимматбаҳо тош ва минералларнинг номи, уларнинг кимёвий ва физикавий хоссаларини аниқлаш, эритиб синаш, деярли барча қимматбаҳо тош ва турли маъданлар ҳақида илмий маълумотлар берилган.

Ўзбек геология мактаби яқин-яқинларгача чет элларда ҳам маълуму машҳур эди. Академиклар Ҳабиб Абдуллаев ва Иброҳим Ҳамробоев ва уларнинг шогирдлари геология соҳасида олиб борган илмий-тадқиқот ишлари билан ҳеч шубҳасиз ўзига хос мактаб яратган эди. Давлатимиз раҳбари томонидан геология-қидирув ишларига катта эътибор қаратилиб, соҳада йўл қўйилган камчиликларни зудлик билан бартараф этиш, геологиянинг моддий-техника

базасини мустаҳкамлаш, кадрлар салоҳиятини ошириш мақсадида жорий йилда истиқболли конларни аниқлаш ва мавжуд захираларни кўпайтириш учун бюджетдан 2 триллион сўм маблағ ажратиладиган бўлди. Бу биз, кончиларни ҳам беҳад қувонтирмоқда. Саховатли заминимиз қаърида ҳали табиий бойликлар жуда кўп. Юрт манфаати йўлида уларни излаб топиш, қазиб олиш ва қайта ишлаш асло кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

Мурожаатномада мамлакатимиз саноати тармоқларида модернизациялаш ва рақобатбардошликни кучайтириш дастурлари жадал амалга оширилаётганлиги қайд этиб ўтилди. Давлатимиз раҳбари томонидан Навоий кон-металлургия комбинатида янги инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш билан бирга, корхонани халқаро молия бозорининг тўлақонли иштирокчисига айлантириш лозимлиги таъкидланиб, бунинг учун 2020 йилда халқаро стандартлар асосида молиявий ҳисоботларни тузиш, захираларни қайта ҳисоблаш, корпоратив ошкораликни татбиқ этиш каби ишларни якунлаш борасида зарур кўрсатмалар берилди.

Навоий кон-металлургия комбинатида йирик инвестицион дастурлар амалга оширилмоқда. Комбинат томонидан 2017–2026 йилларда қимматбаҳо металллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш дастури доирасида 27 та йирик инвестиция лойиҳалар амалга оширилиши эвазига 3,1 млрд доллар маблағ ўзлаштирилади. Натижада қимматбаҳо металллар ишлаб чиқариш ҳажми 30 фоизга ошиб, 30 мингдан ортиқ иш ўринлари яратилади. Ушбу дастур қабул қилингандан буён 5045 та янги иш ўринлари яратилди. Жорий йилда дастур доирасида 646,5 млн доллар капитал маблағлар ўзлаштирилиб, умумий қиймати

241.3 млн. доллар бўлган 4 та лойиҳа фойдаланишга топширилади.

Жонажон Ўзбекистонимиз миллий тикланишдан – миллий юксалиш сари шахдам қадамлар ташлаётганлигининг боиси бунинг мустаҳкам сиёсий, иқтисодий ва ҳуқуқий пойдевори яратилаётганлигидадир. Президентимизнинг Олий Мажлисга Мурожаатномаси яқин беш йилликдаги улуғвор вазифалар ва уларни муваффақиятли амалга ошириш, жамиятимизда демократик жараёнларни чуқурлаштириш, Парламентга эса мамлакатимизнинг инвестицион жозибадорлигини ошириш, халқимиз турмуш фаровонлигини яхшилашга хизмат қиладиган энг зарур қонунларни қабул қилиш йўлларини белгилаб берганлиги билан жуда муҳим сиёсий воқеа бўлди. Эндиликда ҳамма гап – буларни чуқур англаб етиш, идрок этиш ва ижро этишда қолмоқда.

Олдимизда катта марралар турибди. Ватанимиз равнақи, ишлаб чиқариш салоҳиятини ошириш учун барчамиз ҳамжиҳат, бир-биримизга елкадош бўлиб, бор билим, тажрибамиз ва куч-ғайратимизни сафарбар этсак, илм-маърифат билан шуғуллансак, албатта, юксак марраларни шараф билан эгаллаймиз.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг

www.uza.uz сайти,

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг

www.senat.uz сайти.

ЎЗБЕКИСТОННИНГ КЎМИР ЗАХИРАСИ ҚАНЧАГА ЕТАДИ?

** Республикамиз аҳолисига ҳар йили 1 миллион тонна, ижтимоий соҳа объектларига 400 минг тонна кўмир етказиб берилади.*

** Хитой, Ҳиндистон, Россия, АҚШ ва Германия дунёда кўмир ёқилғисидан энг кўп фойдаланадиган давлатлар ҳисобланади.*

** Ўзбекистонда бирламчи ёқилғи-энергетика ресурслари таркибининг атиги 2,3 фоизини кўмир ташкил этади.*

** Ангрен кўмир кони захиралари бир неча миллиард тоннани ташкил қилади.*

** Агар ҳар йили 50 миллион тонна кўмир қазиб олинадиган бўлса, аниқланган захиралар 50 йилга етади.*

Кейинги пайтда бутун дунёда табиий газ, нефть, кўмир каби углеводород хомашёларини тежаш, қайта тикланувчи ва муқобил энергия манбаларидан фойдаланишга алоҳида эътибор қаратиляпти. Сабаби аҳоли сонининг ўсиши, турмуш фаровонлиги ресурслар, хусусан, электр энергиясига бўлган эҳтиёжни йил сайин оширмоқда. Ҳисоб-китобларига кўра, Ўзбекистонда 2030 йилга бориб, электр энергиясига бўлган эҳтиёж 117 миллиард кВт/соатга етиши мумкин. Бироқ электр энергиясининг 85 фоизи айнан табиий газ орқали ишлаб чиқарилаётгани манбалари чегараланган бу табиий бойлигимизни иқтисод қилишни тақозо этади.

Дарҳақиқат, ҳозирги кунда газ қиймати тобора ошиб бораётган табиий захиралардан ҳисобланади. Унинг ўрнига нисбатан арзон бўлган ёқилғи тури –

кўмирдан фойдаланиш энергетика соҳасида ишлаб чиқариладиган маҳсулотнинг барқарорлигини таъминлайди. Шунинг учун Хитой, Ҳиндистон, Россия, АҚШ, Германия каби давлатларда энг кўп айнан шу ёқилгидан фойдаланишади. Юртимиз аҳолисига эса ҳар йили 1 миллион тонна, ижтимоий соҳа объектларига 400 минг тонна кўмир етказиб берилади. Бундан ташқари, ишлаб чиқариш кўмирга асосланган Янги Ангрен ва Ангрен иссиқлик электр станцияларида 4 миллион тонна қаттиқ ёқилғи ёқилади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев томонидан 2019 йилнинг 5 мартида кўмир саноатини барқарор ривожлантириш масалалари бўйича ўтказилган йиғилишда иқтисодиёт тармоқлари, аҳолининг яқин ва узоқ истиқболда кўмирга бўладиган талабини максимал даражада қоплаш учун Ангрен конини ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш зарурлиги таъкидланди. Тармоққа замонавий технологияларни жорий қилиш ва кўмир сифатини ошириш бўйича топшириқлар берилди. Давлатимиз раҳбарининг 2019 йил 7 мартдаги “Ўзбеккўмир” акциядорлик жамиятини бошқариш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори кўмир саноатини келгусида барқарор ва мувозанатли ривожлантиришга йўналтирилган долзарб вазифаларни амалга оширишга қаратилгани билан аҳамиятлидир. Зеро, ушбу ҳужжатда 2019-2023 йилларда иқтисодиёт тармоқлари ва аҳолининг кўмир маҳсулотларига ўсиб бораётган эҳтиёжини қондириш юзасидан аниқ чора-тадбирлар белгилаб берилди.

Таъкидлаш керакки, республикамиздаги деярли барча иссиқлик электр станцияларида (Янги Ангрен ва Ангрен ИЭСдан ташқари) табиий газдан фойдаланилади. Электр энергияси ишлаб чиқаришда бошқа

ёқилғи тури, хусусан, захираси нисбатан мўл бўлган кўмирдан фойдаланиш орқали табиий газ истеъмолини анча камайтириш мумкин.

Ўзбекистонга қанча кўмир керак ва у неча йилга етади?

Илк босқичда мавжуд электр станциялари (барча электр станцияларни кўмир таъминотига ўтишини ҳисобга олган ҳолда) аҳоли, иқтисодиётнинг бошқа асосий тармоқларини ёқилғи билан тўлиқ таъминлаш учун 15-20 миллион тонна кўмир зарур бўлади. Иккинчи босқичда эса электр энергиясини ишлаб чиқаришни икки баравар ошириш, янги электр станцияларини қуриш, саноатнинг асосий тармоқларини ривожлантириш назарда тутилган тақдирда, эҳтиёж 30-50 миллион тоннага етади. Ушбу талабни тўлиқ қондириш учун ҳар йили 50 миллион тонна кўмир қазиб олинган тақдирда ҳам аниқланган қаттиқ ёқилғи захираси 50 йилга етар экан. Бу жуда яхши кўрсаткич. Табиий газ бўйича бундай вазият бўлмаслиги мумкин.

50 миллион тонна кўмир, бу кўпми ёки кам? Бу ҳозир қазиб олинаётган ёқилғи миқдоридан 10 баравар кўп. Фақат хулоса чиқаришга шошилмай, бошқа давлатларга таққослаб кўрсак. 2018 йилда кўмир қазиб олиш бўйича ўнинчи ўриндаги мамлакат – Жанубий Африка 252 миллион, дунё етакчиси – Хитой 3523 миллион тонна, аниқроғи, бизга керакли даражадан етмиш марта кўпроқ кўмир қазиб олган. Шу ҳисобда 50 миллион тонна кўмир – кам.

Кўмир захирамизнинг кўплиги яхши. Лекин уни ким, қандай ва қайси маблағлар ҳисобидан қазиб олади? Ахир кўмир Ангрен кўмир кони омборхоналарида ўз-ўзидан пайдо бўлиб қолмайди. Бунинг учун қазиб олишнинг мақбул технологик усулини танлаш керак.

Маълумки, Ангрен кўмири қўнғир кўмир тоифасига киради. У, асосан, юзада ёки саёз чуқурликда жойлашган. Шу сабабли ер остидан шахта усулида тошкўмир қазиб олиш билан таққослаганда қўнғир кўмирни очиқ усулда қазиб олиш осон ва арзонга тушади. Бироқ у яхши ёқилғи сифатига эга эмаслиги туфайли уни бойитиш, яъни концентрациялаш зарур. Демак, у қайта ишлаш орқали сифатли маҳсулотга айлантирилади. Тайёр маҳсулот дастлабки рудада бўлган камчиликлардан холи бўлиши, етарлича иссиқлик тарқатиши, чанг ва тутун чиқармаслиги керак. Ангрен кўмирини бойитиш жараёнида кўмир концентрати ва чиқиндилар ҳосил бўлади. Масаланинг яна бир нозик жиҳати борки, Ангрен кўмири максимал концентрациялаштирилган тақдирда ҳам иссиқлик чиқариш хусусияти паст бўлади.

Иссиқлик чиқариш самарадорлигини ошириш учун у кимёвий қайта ишланиши зарур. Бунда концентратлар гидрометаллургия ёки пирометаллургия усуллари қўл келади. Қувонарлиси, бу борада бир нечта технологик ечимлар мавжуд бўлиб, кўмирдан суюқ ёнилғи олиш (Coal-To-Liquids), кўмирдан газ олиш (Coal-To-Natural-Gas), қўнғир кўмирдан электр станциялар учун тоза кўмир олиш (Coal-To-Clean-Electricity), этанол ишлаб чиқариш (Coal To Ethanol) ва водород ишлаб чиқариш (Coal-To-Hydrogen) шулар сирасига киради.

Қисқаси, Ангрен кўмирини қайта ишлаш дастури доирасидаги мазкур технология кўмир саноатида кластер вужудга келишини таъминлайди. Саноат кластери бир жойда турли маҳсулотлар ишлаб чиқаришни ўз ичига олади. Натижада кўплаб муаммолар ечимини топади. Асосий масала – ёқилғидан ташқари, Ангрен кластерида маҳсулот транспортировка-

си ҳал қилинади. Чунки ёқилғини ҳеч қаерга ташиш шарт эмас. Ангрен ИЭС яқинда жойлашганлиги сабабли ёқилғи шу ерда истеъмол қилинади. Кўплаб янги ишлаб чиқаришларнинг пайдо бўлиши билан янги иш ўринлари юзага келади. Бу, ўз навбатида, ёрдамчи иш ўринлари (бозорлар, дўконлар, сартарошхоналар) пайдо бўлишига туртки бўлади, натижада аҳолини иш билан таъминлаш муаммолари ҳал қилинади.

Ангрен энергетик кўмирини бойитишнинг асосий имкониятларини аниқлаш мақсадида Навоий кон-металлургия комбинатининг Марказий илмий-тадқиқот лабораториясида кенг кўламли илмий ишлар амалга оширилди. Тадқиқотлар шуни кўрсатдики, Ангрен кўмирининг кукун миқдорини камайтиришнинг энг осон ва самарали йўли – гравитацион машинасида тортишиш концентрацияси усули экан. Гравитацион машинасидан фойдаланиш кул таркибига 25 фоиз ва ундан юқори бўлган концентратлар олиш имконини беради ва тошнинг 20 фоиздан 75-80 фоизгача бўлган қисмини тортиб олади.

Хулоса ўрнида айтганда, кўмир энг муҳим энергетика манбаидир. Фақат ундан ўз ўрнида фойдаланишимиз зарур.

“Халқ сўзи” газетаси, 2020 йил 14 февраль, 33-сон.

САДОҚАТ ВА НАФОСАТ ТИМСОЛИ

Азиз ҳамкасблар!

Қадрли опа-сингиллар!

Сизларни, сизларнинг тимсолингизда барча мўътабар онахонларимиз, меҳрибон опа-сингилларимиз, дилбар қизларимиз, комбинатимизда фидокорона меҳнат қилиб келаётган барча ҳамкасбларимиз ва меҳнат фахрийларини тароватли баҳор, гўзаллик ва уйғониш фаслига ҳамоҳанг ташриф буюрган 8 март – Халқаро хотин-қизлар байрами билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Ҳаётимиз давомийлиги ва абадийлиги, хонадонларимиз ободлиги ва нурафшонлигини таъминлаб, бахтли ва бахтиёр, ҳаётдан рози бўлиб яшаётган, бизни ҳамиша одамийлик, мардлик, олижаноблик сари чорлайдиган муҳтарама зотларга қалбимиздаги энг самимий, энг беғубор эзгу тилакларимизни изҳор этиш бизга ҳамиша фахру ифтихор бағишлайди. Зеро, назокат ва нафосат, вафо ва садоқат рамзи, оила ва жамият устуни, ҳаётимиз файзи ва кўрки бўлмиш аёлларнинг меҳр-муҳаббати ва заҳмати ҳеч нарса билан ўлчаб бўлмайди.

Аёл деганда кўз олдимизга энг аввало мўътабар онамиз, қадрли бувижонларимиз, мунис опа-сингилларимиз, фидойи ҳамкасбларимиз келади. Ҳар бири-мизнинг дунёга келишимиз, ўсиб-улғайишимиз, ҳаётдан ўз ўрнимизни топишимизда уларнинг хизматлари беқиёс. Яратганнинг буюк мўъжизаси, оила гултожи, хонадонларимиз файзи бўлган бу зотларни ҳар қанча бошимизга кўтарсак, улуғласак, шунча кам. Улар ҳамиша, ҳар қандай ҳурмат-эътибор, эъзоз ва эҳтиромга лойиқдирлар.

Миллатнинг улуғлиги – онанинг улуғлиги билан белгиланади. Онага бўлган эҳтиром – миллатга бўлган эҳтиромдир. Миллат комиллиги – она комиллиги билан ўлчанади. Бу қадриятлар, юксак ҳурмат-эътибор ва ғамхўрлик намуналари муҳтарам Юртбошимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида жонажон юртимизда хотин-қизларимиз ҳаётида янада ошганлиги, уларнинг ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий ва маънавий манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган оқилона сиёсат олиб борилаётгани барчамизни оқ ювиб, оқ тараган, шу юртнинг оғир-енгилени умр бўйи елкасида кўтариб келаётган азиз ва мўътабар зотларнинг ҳаётдан, тақдиридан рози бўлиб, фаровон умр кечиришларига, бахтли-саодатли бўлишларига хизмат қилмоқда.

Негаки, аёл бахти, бу – фарзандлар, оила ва жамият бахтидир. Бу, бебаҳо бахт жаннатмонанд Ўзбекистонда янада ўз қадр-қимматини топаётгани барчамизни қувонтиради. Зотан, оналик шаъни, аёлларимиз ор-номуси биз учун доимо азиз ва муқаддасдир. Улар меҳнاتини ҳеч қандай бойлик билан қиёслаб, улар ҳаққини асло адо этиб бўлмайди.

Юртимизда кейинги йилларда қадрли аёлларимизнинг турмуш шароитларини яхшилаш, соғлигини ҳимоя қилиш, оналик ва болаликни муҳофаза этиш, хотин-қизларда учрайдиган касалликларни барвақт аниқлаш ва даволаш, меҳнат ва пенсия соҳасидаги ҳуқуқлари, гендер тенглигини таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Шунингдек, яшаш шароити оғир, ижтимоий ҳимояга муҳтож, ногиронлиги бўлган хотин-қизларни арзон уй-жойлар билан таъминлаш, даволаш борасида ҳам кенг кўламли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Бундай халқпарварлик сиёсати дунё ҳамжамияти ва халқаро ташкилотлар томонидан ҳам юксак эътироф этилмоқда.

Азиз опа-сингиллар!

Бугун мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотлар, жонажон комбинатимизда амалга оширилаётган улкан ишлар, қўлга киритилаётган ютуқ ва марраларда, шак-шубҳасиз, биз билан ёнма-ён ишлаётган қарийб 14 минг нафар хотин-қизларнинг, 600 нафарга яқин раҳбар аёлларнинг беқиёс ҳиссаси борлигини мамнуният билан эътироф этаман.

Кон-металлургия соҳаси нафақат шарафли, балки энг машаққатли, фидокорона меҳнат талаб этадиган соҳа. Лекин ушбу касб юки ва қийинчиликларини зиммасига олиб, бепоён Қизилқум сарҳадларида чинакам матонат кўрсатиб келаётган ўз касбининг ҳақиқий фидойилари, жонкуярлари меҳнатидан ҳамиша фахрланамиз. Чунки сизларнинг олижаноб меҳнатларингиз билан бирга, ўғил-қизлар тарбияси, оилага ўз ҳаётларингизни бағишлаб келаётганликларингиз, жамиятдаги ўрнингиз, комбинатда эришилаётган ютуқлар ва марралардаги ҳиссангиз беқиёсдир.

Яна шуни алоҳида таъкидлаш керакки, узоқ йиллар корхона тизимида ишлаб, комбинат равнақига меҳнати сингган, айти пайтда яқинлари ардоғида кексалик гаштини сураётган муҳтарама фахрийларимиз, мўътабар онахон ва опахонларимиз бизнинг фахримиз ва ифтихоримиздир.

Бугун сафимизда меҳнат қилаётган хотин-қизларимиздан ўз касбининг ҳақиқий илғорлари, оддий ишчи-хизматчилар турли соҳаларда ўзларининг фидойиликларини намоён этишмоқда. Уларнинг меҳнати доимий ўз рағбатини топиб келмоқда. Жумладан, ўнлаб хотин-қизларимиз давлатимизнинг турли мукофотлари, юзлаб аёлларимиз эса комбинат томонидан таъсис этилган кўкрак нишонлари билан тақдирлангани фикримиз тасдиғидир. Бундан кейин ҳам сизлар-

нинг фидокорона хизматларингиз ҳеч қачон бесамар кетмайди, албатта, муносиб тақдирланиб борилади.

Шунингдек, ҳозирда комбинатимизда ишлаётган ёшларимиз орасидан ўз кучи, салоҳиятига ишонган етакчилар, лидерлар, иқтидорлилар, депутатлар етишиб чиқаётганлиги, тенгдошлари уларга ҳавас қилиб эргашаётганлиги бизни мамнун этади.

Комбинат томонидан мўътабар хотин-қизларимиз ва уларнинг оиласи учун қулайликлар яратиш, моддий ва маънавий қўллаб-қувватлаш, муаммоларини ҳал этиш, ижтимоий ҳимоя қилиш борасида кенг кўламли ишлар амалга ошириб келинмоқда. Бугун корхона тасарруфидаги барча дам олиш масканлари, оромгоҳлар, маданият уйлари, замонавий спорт иншоотлари, кутубхоналар ва бошқа ижтимоий объектлар ишчи-хизматчиларимиз ва уларнинг фарзандлари учун хизмат қилмоқда. Бундан буён ҳам бундай хайрли ишларимиз бардавом бўлади.

Она – шу қадар улуғ ва қудратли зотки, бутун меҳр-муҳаббати билан фақат фарзандларини, яқинларини эмас, балки бутун бошли инсониятни бағрига босиб, дардига дармон бўлишга қодирдир. Ҳар бир аёл ўз оиласи, қўрғони тинч, юрти ва фарзанди омон, бошида турган турмуш ўртоғи соғ бўлса, ҳамиша ўзида яшашга, турмушда катта ўзгаришлар яшашга куч топа олади. Яратганнинг беқиёс мўъжизаси бўлган сиз, азиз опа-сингилларимиз кон-металлургия саноати соҳасида бундан кейин ҳам фидойилик кўрсатишингизга ишонаман. Менинг тилагим ва мақсадим битта – оилангиз, фарзандларингиз, комбинатимиз жамоаси бахтига ҳамиша соғ-омон бўлинглар!

Бир сўз билан айтганда, бугун хотин-қизларимиз ўз ҳаётларидан рози бўлсалар, бу – барчамизнинг ютуғимиздир.

Мухтарама опа-сингиллар!

Фурсатдан фойдаланиб, яна бир бор сизларни гўзал ва дилбар байрамларингиз билан самимий табриклайман.

Барчангизга мустаҳкам соғлиқ-саломатлик, оилавий бахту саодат, хонадонларингизга файзу барака, ишларингизга омадлар тилайман.

Фарзанд ва яқинларингиз, бизнинг бахтимизга ҳаммиша соғ-омон бўлинг!

"Қончилар ҳаёти" газетаси, 2020 йил 6 март, 5-сон.

ХАЛҚ ИРОДАСИНИНГ КЎЗГУСИ

Ҳар қандай давлат тараққиётининг янги даврида, энг аввало, давлат бошқарув тизимини давр ва келажак талабидан келиб чиққан ҳолда такомиллаштириш зарурияти туғилади. Мамлакатимизда давлат бошқаруви соҳасидаги ислоҳотлар айнан, олий вакиллик органи – парламентни ислоҳ этишдан бошланди. Биринчи навбатда, давлат ҳокимияти тизимида Олий Мажлиснинг роли оширилиб, унинг мамлакат ички ва ташқи сиёсатига оид муҳим вазифаларни ҳал этиш ва ижро ҳокимияти фаолияти устидан парламент назоратини амалга ошириш бўйича ваколатлари янада кенгайтирилди, давлат ва жамият ҳаётида сиёсий партияларнинг роли кучайтирилди.

Қайси давлатда бўлмасин, кучли фуқаролик жамиятини шакллантириш, қонун устуворлигини ўрнатиш орқали халқ манфаатларини таъминлашда бевосита парламент институтининг ўрни беқиёс. Буни демократия ривожланган давлатлар мисолида кўриш мумкин. Парламентнинг роли юксак бўлса, адолатли қонунлар қабул қилинади. Адолатли қонунлар эса парламентни "Халқ уйи"га айлантиради. Мисол учун, Германиянинг Бундестаг биноси ҳовлисидаги майдонда "Халқ" деган ёзув қўйилган. Депутатлар бинонинг қайси ойнасидан кўчага қарамасин, кўзлари ана шу ёзувга тушади. Бу эса уларда "Бизга халқ қараб турибди. Ҳар бир қонун остида инсонлар тақдири ва орзу-умидлари ётибди" деган тушунчани шакллантиради.

Ривожланган мамлакатларда парламент халқ вакиллиги ва қонун чиқарувчи орган сифатида фаоли-

2
8/11
сонг бағ

ят юритади. Назорат – парламентнинг энг муҳим ва масъулиятли функцияларидан биридир. У замонавий парламентаризм тамойилининг ижтимоий-сиёсий ҳаётда қўлланишига хизмат қилади.

Бугунги кунда давлат ҳокимияти органларини демократлаштириш ва модернизациялашнинг янги даври бошланди. Бунда “Халқ давлат идораларига эмас, давлат идоралари халқимизга хизмат қилиши керак” деган ҳаётий тамойил давлат бошқарувининг муҳим мезони сифатида амалиётга жорий этилмоқда. Бунда мамлакатимизда парламент назорати институтини демократик тамойиллар ва қадриятлар асосида янада такомиллаштириш давр талабидир.

Бельгиядаги “The institute for impact Assessment and Scientific Evaluation of Policy and Legislation” марказининг тадқиқот натижаларига кўра, ижро ҳокимияти устидан парламент назоратини олиб боришнинг 80 дан ортиқ шакллари мавжуд. Парламент амалиётида энг кўп учрайдиган назорат шакллари, бу – ижро этувчи ҳокимият таклиф этган олий мансабдор шахсларни лавозимга тасдиқлаш, лавозимидан четлатиш ҳамда жавобгарликка тортиш, ҳукуматга ишонч ёки ишончсизлик билдириш вотумини эълон қилиш кабилардир.

Илғор хорижий мамлакатлар тадқиқот марказларида сиёсий тизим ривожланишида парламент назорати институти самарадорлигини янада ошириш бўйича тадқиқотлар олиб борилмоқда. АҚШнинг “The Brookings Institution” тадқиқот маркази хулосаларига кўра, парламентда қонун лойиҳаларини самарали ишлаб чиқишга юқори малакали амалиётчи мутахас-

сисларни жалб қилиш ва лойиҳаларни кичик апробациядан ўтказиш усуллари амалиётда қўллаш қонунларнинг жамиятда тўлиқ ишлаши ҳамда ижроси бўйича назоратни амалга оширишни таъминлайди. Масалан, "RAND Corporation" тадқиқот маркази АҚШ ижро ҳокимияти томонидан парламентга соҳалар бўйича тақдим этилган бюджет харажатларини экспертизадан ўтказди ва унинг натижаси бўйича маълумотларни Конгресс қўмиталарига қарор қабул қилиш учун тақдим этади.

Президентимиз Шавкат Мирзиёев Олий Мажлис Сенатининг биринчи мажлисида сенаторлар олдида аҳолини қийнаётган муаммоларни ҳал этишнинг самарали тизимини яратиш, бу борада сенаторлар ташаббус кўрсатиб, аниқ таклифлар киритишини алоҳида таъкидлади. Мажлисда шунингдек, бевосита жойларга бориб, тегишли вазирлик ва идоралар раҳбарлари иштирокида Сенат Кенгаши ва қўмиталарининг сайёр мажлисларини ўтказиш аҳолини ташвишга солаётган муаммоларни тезкорлик билан ҳал қилиш имконини беришини қайд этиб ўтди. Бу эса сенаторлар халқнинг дарду-ташвишларини ўрганиши ҳамда улар ҳал этилишида тегишли давлат идоралари фаолиятини янада кучайтириш нуқтаи назаридан ҳам жуда муҳимдир. Шундай экан, сенаторларимиз бу борада ташаббускор бўлиб, масъулиятни ўз зиммаларига олишлари зарур.

Маълумки, 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегиясини "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили"да амалга оширишга оид Давлат дастурида 2020

йилдан бошлаб Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва Сенати фаолиятида фуқароларнинг Интернет тармоғидаги мурожаатлари асосида парламент ва депутат сўровларини шакллантириш, сайловчилар билан бевосита мулоқот қилиш мақсадида электрон портал ва мобиль иловадан фойдаланиш имконини берувчи “Электрон парламент” тизими жорий этилиши назарда тутилган.

Қолаверса, жорий йил 1 августдан бошлаб Олий Мажлис Сенатида Ўзбекистоннинг хорижий давлатлардаги элчилари ҳисоботини эшитиш, шунингдек, аҳолини ташвишга солаётган муаммоларни тезкорлик билан ҳал қилиш мақсадида ўрганилган масалалар бўйича бевосита жойларга бориб, вазирлик ва идоралар раҳбарлари иштирокида Сенат Кенгаши ва қўмиталарининг сайёр мажлисларини ўтказиш тизими йўлга қўйилади.

2020 йил 1 июлга қадар “Mening fikrim” веб-порталнинг мобиль иловаси ишга туширилади ва веб-порталга келиб тушаётган мурожаатларни депутатлар, мутахассислар ва кенг жамоатчиликни жалб қилган ҳолда, оммавий ахборот воситаларида муҳокама қилиш ташкил этилади.

Албатта, бу каби вазифаларнинг амалга оширилиши давлат ва жамият ҳаётида қатор ижобий ўзгаришларга олиб келади. Энг асосийси, долзарб муаммолар аҳоли билан очиқ муҳокама этилиб, уларнинг ечимини топишга хизмат қилади.

Бугун мамлакатимизда давлат ҳокимияти, айниқса, парламент соҳасини ислоҳ этиш замирида Олий Мажлис фаолиятини тубдан янгилаш, дунёга юз оча-

ётган Ўзбекистон халқининг фаровон келажагига ҳисса қўшадиган "Халқ уйи"ни барпо этишдек масала долзарб бўлиб турибди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг парламентга йўллаган Мурожаат-номасида белгилаб берилган вазифалардан келиб чиқиб, Олий Мажлис Сенатининг "Ҳаракатлар дас-тури" тасдиқланди ва сенаторлар зиммасига қатор масъулиятли вазифалар юклатилди. Унга кўра, айтилган пайтда сенаторлар маҳаллий Кенгашлар билан самарали ҳамкорликни амалга оширолмакда, жойлардаги муаммоларни ҳал этишга амалий кўмак бермоқдалар.

Бу борада амалий ишлар бошланди. Жумладан, яқинда халқ депутатлари Зарафшон шаҳар Кенгаши сессиясида Кенгаш фаолиятини намунали ташкил этиш, мавжуд муаммоларни ҳал этишда унинг роли-ни янада ошириш бўйича чора-тадбирлар белгилаб олинди. Сессияда ҳудуддаги долзарб муаммолар, ай-ниқса, ишсизлик ва уни ҳал қилишнинг асосий шарти бўлган янги иш ўринлари яратиш масаласига асосий эътибор қаратилди.

Ўрганишлар Зарафшон шаҳрида 763 нафар ишсиз ёшлар борлигини кўрсатмоқда. Сессияда депутатлар, ташкилот ва корхона раҳбарларига ишсиз ёшларни бириктириш билан бу муаммони ҳал қилиш таклифи билдирилди. Бу таклиф депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Дарҳақиқат, янги Ўзбекистондаги жадал ислохотлар янги парламент олдида улкан вазифаларни қўймоқда. Бу, аввалло, парламент "Демократия уйи", "Халқ

уйи" мақомига муносиб бўлишдек масъулият билан боғлиқдир. Қонунлар ижросини назорат қилиш бугунги кунда энг муҳим вазифаларимиз сирасига кирadi. Парламент томонидан қабул қилинаётган қонунлар халқнинг корига яраши, одамларнинг мушкулени осон қилиши, жамиятда қонун устуворлиги ва адолатни таъминлашга хизмат қилиши лозим. Ҳар бир депутат ва сенатор иш фаолиятига ана шу ҳаётий мезонлар билан ёндашиши керак, деб ўйлайман.

Ўзбекистон халқи бизга умид ва ишонч билан қараяпти. Юртимизда эса "Парламент халқ иродасининг ҳақиқий кўзгуси бўлиши зарур" деган улуғвор ғояни амалда намоён эта оладиган шахдам қадамлар қўйилмоқда.

"Халқ сўзи" газетаси, 2020 йил 2 апрель, 68-сон.

ЯКДИЛЛИК ВА ҲАМЖИҲАТЛИК БУГУННИНГ ҚАТЪИЙ ТАЛАБИ

Уч ойки олам аҳлининг эътиборини тортаётган масала – бу коронавирус пандемияси бўлиб қолди. Кўзга кўринмас вирус балоси бутун дунёни алғов-далғов қилиб юборди. Жаҳоннинг энг қудратли давлатлари ҳам шу офатдан азият чекапти ва барча унга қарши курашмоқда. Тиббиёт соҳаси олимлари вирусга қарши даъво – вакцина топиш учун туну кун ҳаракат қилмоқда. Коронавирус жаҳон иқтисодиётига катта зарар келтирмоқда. Мамлакатимизда пандемия оқибатида юзага келган вазиятни юмшатиш бўйича давлатимиз раҳбари бошчилигида кенг кўламли чора-тадбирлар амалга ошириляпти.

Юртимизда касалликка чалинган инсонлар ҳаётини сақлаб қолишга энг биринчи навбатдаги муҳим вазифа сифатида қаралмоқда. Бу ниҳоятда долзарб ва ҳар бир фуқаро ҳаётига дахлдор масалага қанча маблағ эвазига бўлсада дори-дармон ва ҳатто чет эллик таниқли шифокорлар жалб этилаётгани одамларимиз кўнглига таскин бағишляпти ва малҳам бўляпти. Соғайиб чиқаётган юртдошларимиз барча эътибор, яратилган шарт-шароитлар учун давлатимиз раҳбари ва қўли енгил шифокорларимизга чексиз миннатдорлик изҳор этмоқда. Қувончлиси шундаки, одамларимизда бу касалликни енгиш мумкинлигига қатъий ишонч пайдо бўляпти. Давлатимиз ва шифокорларимиз ўз вазифаларини сидқидилдан амалга оширяпти.

Мен масаланинг бошқа, сизу бизга, ҳаммамизга бевосита дахлдор жиҳатида эътиборингизни қаратмоқчиман. Барчамиз белгиланган карантин қоидалари, шахсий гигиена талаблари, шифокорлар маслаҳатла-

рига қатъий амал қилиш орқалигина бу офатни енга оламиз.

Президентимизнинг коронавирус пандемияси келтириб чиқарган инқирозга қарши курашиш шароитида тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш масалалари бўйича 3 апрелда ўтказган видеоселектор йиғилишида халқимизга қилган мурожаатида таъкидлаган: "Ишонтириб айтаманки, коронавирус тарқаб кетмаслиги учун давлат барча чораларни кўради. Аммо шу синовли дамларда ҳар бир ўзбекистонлик, ҳар бир идора, жамоатчилик вакиллари бир мушт бўлиб ҳаракат қилишимиз керак. Касалликни маҳалламизга, уйимизга, оиламизга олиб кирмаслик учун, энг аввало, ўзимиз масъулмиз" деган сўзлари ҳар биримизни ўта ҳушерликка даъват этиб, кундалик фаолиятимизда амалий дастур бўлиши лозим.

Ҳаёт давом этаверади. Карантин даврида жойлардаги маҳаллий ҳокимият ва бошқа мутасадди ташкилотлар бор куч ва имкониятларини ишга солиб, халқимизни озиқ-овқат ва бошқа зарур маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаш чораларини кўрмоқда. Иш фаолиятини вақтинча тўхтатган тадбиркорларга катта имтиёзлар берилмоқда, ҳозирги мураккаб вазиятда давлатимиз ва ҳукуматимиз халқимизга ғамхўрлик кўрсатаёпти.

Президентимизнинг яқинда имзолаган "Коронавирус пандемияси даврида аҳолини, иқтисодиёт тармоқлари ва тадбиркорлик субъектларини қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги фармони бунинг яққол исботи бўла олади. Бу тарихий ҳужжат коронавирус инфекцияси тарқалишига қарши курашиш даврида аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш ва иқтисодиёт тармоқлари фаолият кўрсатишининг барқарорлигини таъминлаш, шунингдек,

хўжалик юритувчи субъектларни қўллаб-қувватлашга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Фармонга мувофиқ, аввало, ижтимоий муҳофазага муҳтож аҳоли қўллаб-қувватланади. Энг муҳими, ёш болалари бўлган оилаларга нафақа ва моддий ёрдамлар тўлаш муддати яна олти ойга танаффуссиз давом эттирилиши, ўзгалар парваришига муҳтож ёлғиз кексалар ва ногиронлар карантин даврида қўшимча бир марталик ниқоблар, антисептик воситалар ва бактерияга қарши совунлар жамланмаси билан таъминланиши белгиланган.

Халқимизнинг ижтимоий ҳимоясини янада кучайтириш учун 2020 йил охиригача ун, ўсимлик ёғи, гўшт ва сут маҳсулотлари, шакар, гигиена воситалари каби 20 турдаги асосий истеъмол товарларини импорт қилишда божхона божи ва акциз солиғи ундирилмайди. Пандемия ишлаб чиқариш фаолияти, глобал ишлаб чиқариш занжирлари ва савдо алоқалари издан чиқиши, нарх пасайиши ва конъюнктуранинг ёмонлашувини келтириб чиқариши табиий. Бу хатарлар, шак-шубҳасиз, юртимизнинг иқтисодиёт тармоқларига ҳам таъсир кўрсатмасдан қолмайди. Фармонда уларнинг олдини олишга қаратилган кўплаб имконият, имтиёзлар кўзда тутилган.

Республикамиз иқтисодиётида муҳим ўринга эга бўлган Навоий кон-металлургия комбинатида хатарларга қарши чора-тадбирлар ишлаб чиқилган ва изчил амалга оширилмоқда. Корхонанинг барча бўлинмалари бир маромда ишлашини таъминлаш, режаларни ўз вақтида бажариш, ишчи-ходимларимизни пандемиядан асраш борасида етарли куч, зарур воситалар ва имкониятларга эгамиз. Айни пайтда ишлаб чиқариш суръати кечаю кундуз давом этмоқда.

Бугунги синовли кунларда кўзлаган мақсадга эри-

шиш учун ҳаммамиз янада жипслашиб, масъулиятни зиммамизга олиб, эпидемияга қарши биргаликда курашишимиз талаб этилади. Барчамиз якдил, бир-биримизга елкадош бўлсак, албатта бу синовлардан зсон-омон ўтамиз.

*Ўзбекистон Миллий ахборот агентлигининг
www.uza.uz сайти.*

ҚАТЪИЙ ТАРТИБ-ИНТИЗОМ ВА ШАХСИЙ ЖАВОБГАРЛИК – МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Юртимиз иқтисодиётида Навоий кон-металлургия комбинати муҳим ўрин тутди. Ҳозирги кунда комбинатда қарийб 56 минг нафар ишчи-ходимлар меҳнат қиляпти. Навоий ва Зарафшон шаҳри, Учқудуқ, Кармана, Қизилтепа, Навбахор ва Хатирчи туманларида истиқомат қилаётган 17 минг нафардан ортиқ ходимларимиз ўз томорқасига эга. Улар зиммасидаги вазифаларни бажариш баробарида, томорқа хўжалигидан унумли фойдаланиб, оиласини зарур мева-чева, сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш ва эҳтиёжидан ортиғини бозорда сотиб, хонадони учун қўшимча даромад олаётганлигини ҳам айтиш ўринлидир.

Шуларни ҳисобга олиб, ишчи-ходимлар ўртасида томорқа маданияти бўйича кенг кўламли тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Айни чоғда комбинат етакчи ёшлари улар томорқадан қандай фойдаланаётганини жойларга чиқиб ўрганмоқда.

Комбинатимизнинг “Дўстлик” агрофирмасида эса қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш борасида кўплаб ишлар амалга оширилмоқда. Унга қарашли боғ-роғлар, иссиқхоналарда экинлар жадал ривожланияпти. Бу йил мураккаб шароитда озиқ-овқат маҳсулотларига эҳтиёж юқори бўлганлигини ҳисобга олиб, агрофирма боғлари, дарахтзорлари оралиғидаги майдонларга қовоқ, тарвуз, қовун, лавлаги, ловия, кунжут ва бошқа экинлар экиляпти. Бу ўз-ўзидан қўшимча маҳсулот ва даромад манбаи демакдир. Жорий йилда агрофирма томонидан қўшимча 100 тонна гўшт, 3 миллион дона тухум, 100 тонна сут ва сут маҳсулотлари, 270 тонна қовоқ, 45 тонна тарвуз, 205

тонна қовун, 80 тонна лавлаги ва бошқа маҳсулотлар етиштириш мақсад қилинган.

Бу йил 500 нафардан ортиқ ишчи-ходимларга ёрдам сифатида 5 тонна картошка уруғи тарқатилди. Уларга картошкани экишдан тортиб ҳосил олгунгача бўлган вақтда қўмак бериш учун комбинат ёшларидан ташкил топган волонтерлар гуруҳлари бириктирилди.

Кармана тумани аҳолиси томорқаларига сув чиқариш муаммосини ҳал этиш мақсадида комбинатимиз томонидан 50 дона сув чиқариш мосламаси тайёрланиб, маҳаллалардаги кам таъминланган онлаларга етказиб берилди. Туманнинг сув чиқмайдиган ҳудудларидаги аҳолига бургилаш ускуналари ёрдамида оби-ҳаёт чиқариб берилмоқда.

Ёшларнинг бандлигини таъминлаш ҳам ўтқир муаммолардан биридир. Жорий йил бошида ўтказилган ўрганишлар Зарафшон шаҳрида 934 нафар ишсиз ёшлар борлигини кўрсатди. Мазкур долзарб масала халқ депутатлари Зарафшон шаҳар Кенгаши сессиясида таҳлилий-танқидий тарзда кўрилди. Сессияда масалани ҳал этишнинг мақбул йўли вилоят ва шаҳар Кенгашлари депутатлари ҳамда шаҳар ҳудудидаги ташкилотлар ва корхона раҳбарларига уларни ишга жойлаштириш бўйича бириктириш эканлиги ҳақидаги таклиф билдирилган ва шу бўйича қарор қабул қилинган эди. Ҳар бир депутат ва раҳбар масалага ўта масъулият билан ёндашганлиги боис бу амалий таклиф аynи пайтда ўз натижасини беряпти. Яъни 21 апрель ҳолатида зарафшонлик ёшлардан 277 нафари иш билан таъминланди, доимий даромад манбаига эга бўлди.

Бугунги кунда мурожаатлар билан ишлаш ҳар бир раҳбар фаолиятини баҳолаш мезонига айланиб бормоқда. Комбинат раҳбариятига аҳолидан йил боши-

дан буён 261 та мурожаат келиб тушди. Ҳозирги кунда уларнинг 90 таси ижобий ҳал этилди, 170 таси бўйича тушунтириш берилди, биттаси эса ижро жараёнида.

Коронавирус пандемиясига қарши кураш шароитида Навоий кон-металлургия комбинатининг барча корхоналари бир маромда ишляпти. Бунинг учун ишчи-ходимларимизга барча шарт-шароит яратилган. Жамоа аъзолари бугунги вазиятни тўғри баҳолаб, ишлаб чиқариш суръатини янада ошириш, жорий йилда қарийб 300 млн. долларлик қўшимча маҳсулот тайёрлаш мақсадида астойдил меҳнат қилишмоқда.

Президентимизнинг ташаббуси билан бошланган "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатини бутун жамомиз қўллаб-қувватламоқда. Зеро, саховат ва хайр-эҳсонда ҳикмат кўп. Эл бошига иш тушган ҳозирги синовли пайтда ҳар биримиз қатъий интизом ва шахсий жавобгарлик ҳамда ҳамжиҳатликда қўлни қўлга бериб меҳнат қилсак, албатта, ҳар қандай қийинчиликларни енгиб ўтамыз.

*"Халқ сўзи" газетаси, 2020 йил 24 апрель, 84-сон,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг
www.senat.uz сайти.*

В ЩЕДРОСТИ – СИЛА

Деятельность Навоийского горно-металлургического комбината играет важную роль в развитии экономики страны. В настоящее время на крупнейшем производственном объекте трудятся почти 56 тысяч человек.

Более 17 тысяч работников, проживающих в городах Навои и Зарафшане, в Учкудукском, Карманинском, Кызылтепинском, Навбахорском и Хатырчинском районах, имеют свои приусадебные участки. Наряду с выполнением возложенных задач на предприятии они эффективно используют эти наделы. Не только обеспечивают свою семью плодами и овощами, но и получают дополнительный доход, реализуя излишки продукции. С учетом этого среди рабочих и служащих ведем широкую разъяснительную работу по культуре приусадебного земледелия. Молодые сотрудники с выездом на места изучают, как используются огороды.

У комбината есть агрофирма «Дустлик», где последовательно осуществляются меры по увеличению объемов урожая. В ее садах, огородах и теплицах выращиваются сельскохозяйственные культуры различных видов. В нынешних условиях, когда следует учитывать высокую потребность в продовольственной продукции, в междурядье фруктовых садов высаживают тыквы, арбузы, дыни, свеклу, фасоль, кунжут.

В этом году агрофирма планирует дополнительно произвести 100 тонн мяса, три миллиона штук яиц, 100 тонн молока и молочных продуктов, а также получить 270 тонн тыквы, 45 тонн арбузов, 205 тонн дынь, 80 тонн свеклы и другую продукцию.

Более 500 работникам комбината раздали 5 тонн семян картофеля. К ним прикреплены волонтеры из числа молодежи для помощи от посева до уборки урожая.

В Карманинском районе часть жителей испытывала нехватку поливной воды. С целью решения этой проблемы изготовлено 50 установок для забора воды и роздано малообеспеченным семьям в махаллях. На отдельных территориях района, куда не доходит вода, она подается населению из буровых скважин.

Еще одной острой проблемой является обеспечение занятости молодежи. Проведенное в начале года изучение показало, что в городе Зарафшане насчитывается 934 молодых безработных. Актуальный вопрос был рассмотрен с аналитико-критической точки зрения на сессии городского Кенгаша народных депутатов. Как оптимальный путь решения было предложено закрепить юношей и девушек за руководителями предприятий и организаций города для трудоустройства. Каждый депутат и руководитель ответственно отнесся к поручению, и по состоянию на 21 апреля 277 молодых зарафшанцев обеспечены работой, а значит, и источником постоянного дохода.

Критерием оценки деятельности любого руководителя стала работа с обращениями граждан. Так, руководству комбината с начала года поступило от населения 261 обращение. 90 из них решены положительно, по 170 даны разъяснения, одно находится на стадии исполнения.

Все предприятия Навоийского горно-металлургического комбината стабильно действуют и в условиях борьбы с коронавирусной инфекцией. Правильно оценивая нынешнюю ситуацию, многотысячный коллектив комбината усердно трудится, чтобы повы-

сить темпы производства, изготовить в текущем году дополнительно продукции почти на 300 миллионов долларов.

Начатое по инициативе Президента общенародное движение «Доброта и поддержка» подхвачено всеми рабочими и служащими комбината. Наш народ глубоко осознает жизненную силу, которая исходит от щедрости и благотворительности, испокон веков следует светлым традициям участия. В эти дни, когда мир сотрясает пандемия, все должны сплотиться и работать с соблюдением принципа жесткой дисциплины и персональной ответственности. Так считает и коллектив нашего комбината. И только так мы сможем преодолеть любые трудности.

газета «Народное слово», №85 от 25 апреля 2020 года.

БУГУНГИ ДАВР – ҲАР БИРИМИЗ УЧУН КАТТА СИНОВДИР

Ўзбекистон иқтисодиётида Навоий кон-металлургия комбинати муҳим ўрин тутди. Ҳозирги кунда комбинатда қарийб 56 минг нафар ишчи-ходим меҳнат қилмоқда. Навоий ва Зарафшон шаҳри, Учкудук, Кармана, Қизилтепа, Навбахор ва Хатирчи туманларида истиқомат қилаётган 17 минг нафардан ортиқ ходимларимиз ўз томорқа хўжаликларига эга. Турли касб эгалари бўлган бу инсонлар ўз иш ўринларида зиммаларидаги топшириқларини бажариш баробарида томорқа хўжалигидан унумли фойдаланиб, оиласини зарур мева-чева, сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш ҳамда эҳтиёжидан ортиғини бозорда сотиб, хонадони учун қўшимча даромад олаёттилар.

Ишчи-ходимлар ўртасида томорқа маданияти бўйича кенг кўламли тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилмоқда. Комбинат ёшлари етакчилари Кенгаши билан биргаликда уларнинг томорқадан қандай фойдаланаётганликлари жойларга чиқиб ўрганилди. Бундан кўриниб турибдики, кўплаб ҳамкасбларимиз ўз томорқасидан унумли фойдаланмоқдалар.

Комбинатнинг "Дўстлик" агрофирмасида қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш борасида ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Агрофирмага қарашли боғ-роғлар, иссиқхоналарда экинлар ривожига авжида. Бу йилги мураккаб шароитда озиқ-овқат маҳсулотларига эҳтиёж янада юқори бўлганлигини эътиборга олиб, агрофирма боғлари, дарахтзорлари оралиғидаги майдонларга қовоқ, тарвуз, қовун, лавлаги, ловия, кунжут ва бошқа экинлар экиляпти. Бу ўз-ўзидан қўшимча маҳсулот ва даромад манбаи де-

макдир. Жорий йилда агрофирма томонидан қўшимча 100 тонна ғўшт, 3 млн. дона тухум, 100 тонна сут ва сут маҳсулотлари, 270 тонна қовоқ, 45 тонна тарвуз, 205 тонна қовун, 80 тонна лавлаги ва бошқа маҳсулотлар етиштириш режалаштирилган. Комбинат бўлинмаларини етиштириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан белгиланган миқдорда таъминлашдан ташқари бу маҳсулотлар ишчи-хизматчиларимизга ҳам арзон нархда сотилади. Бу йил 500 нафардан ортиқ ишчи-ҳодимларимизга ёрдам сифатида 5 тонна картошка уруғи тарқатилди. Уларга картошкани экишдан тортиб ҳосилни йиғиб олгунча бўлган даврда қўмак бериш учун комбинат ёшларидан ташкил топган волонтерлар бириктирилди. Кармана тумани ҳудудида аҳоли томорқаларига сув чиқариш муаммосини ҳал этиш мақсадида комбинат томонидан 50 дона сув чиқариш мосламаси (качалка) тайёрланди ва маҳаллалардаги кам таъминланган оилаларга етказиб берилди. Шунингдек, туманнинг сув чиқмайдиган ҳудудларидаги аҳолига сув чиқариш учун бурғилаш ускуналари билан "оби-ҳаёт" чиқариб берилмоқда.

Сенатор сифатида аҳолининг муаммоларини ўрганиш ва ечимини топиш доимий эътиборимизда бўлаяпти. Зарафшон шаҳри, Учқудуқ ва Томди туманларида яшовчи ногирон фарзандлари бор оилаларни қўп йиллардан бери қийнаб келаётган муаммо – улар учун мактабгача таълим муассасасининг йўқлиги эди. Комбинат томонидан Зарафшон шаҳрида ана шу тоифадаги болалар учун 72 ўринли махсус мактабгача таълим муассасаси қурилишини лойиҳалаш ишлари якунига етказилмоқда.

Ёшларнинг бандлигини таъминлаш ҳам ўтқир муаммолардан биридир. Жорий йил бошида ўтказилган ўрганишлар Зарафшон шаҳрида 934 нафар ишсиз

ёшлар борлигини кўрсатди. Мазкур долзарб масала халқ депутатлари Зарафшон шаҳар Кенгаши сессиясида таҳлилий-танқидий тарзда кўриб чиқилди. Сессияда масалани ҳал этишнинг энг мақбул йўли вилоят ва шаҳар Кенгашлари депутатлари ҳамда шаҳар ҳудудидаги ташкилот, корхона раҳбарларига уларни ишга жойлаштириш бўйича бириктириш эканлиги ҳақидаги таклиф билдирилди ва бу борада тегишли қарор қабул қилинди. Ҳар бир депутат ва раҳбар масалага ўта масъулият билан ёндашганлиги боис бу амалий таклиф айтилган пайтда ўз натижасини бермоқда. 21 апрель ҳолатида зарафшонлик ёшлардан 277 нафари иш билан таъминланди, доимий даромад манбаига эга бўлди. Агар ҳар биримиз бу каби амалий ишларимизни кўпайтирсак, одамлар давлатдан рози бўлади.

Бугунги кунда мурожаатлар билан ишлаш ҳар бир раҳбар фаолиятини баҳолаш мезонига айланиб бормоқда. Комбинат раҳбариятига аҳолидан йил бошидан буён 261 та мурожаат келиб тушди. Уларнинг 87 таси ишга жойлашиш ва ишга тиклаш, 51 таси пенсия ва нафақа пуллари, 47 таси ижтимоий ҳимоя, 30 таси соғлиқни сақлаш ва бошқа масалаларга доирдир. Ҳозирги кунда уларнинг 90 таси ижобий ҳал этилди, 170 таси бўйича тушунтириш берилди, 1 таси эса ижро жараёнида.

Коронавирус пандемиясига қарши кураш шароитида Навоий кон-металлургия комбинатининг барча корхоналари бир маромда ишляпти. Бунинг учун ишчи-ходимларимизга барча шарт-шароитлар яратилган. Кўпминг кишилиқ аҳил жамоамиз вазиятни тўғри баҳолаб ва масъулиятни чуқур англаб ҳар доимгиданда унумли ишлаш, мамлакатимиз учун оғир кунларда ишлаб чиқариш суръатларини ошириб, жорий йилда қарийб 300 млн. долларлик қўшимча маҳсулот ишлаб

чиқариш мақсадида куну тун меҳнат қилишмоқда. Эл бошига иш тушган бу синовли кунларда ҳар биримиз қатъий интизом, шахсий жавобгарлик ва ҳамжиҳатликда ишласак, албатта, барча қийинчиликларни енгиб ўтамиз.

Бугун муҳтарам Юртбошимизнинг одилона сиёсатини тўла қўллаб-қувватлаб, давлатимиз раҳбарига елкадош бўлаётган ҳар бир раҳбар ва инсоннинг ватанпарварлиги, шу муқаддас заминга муносабати жиддий синовдан ўтадиган даврдир. Бу мутлақо баландпарвоз сўзлар эмас. Президентимиз ташаббуси билан бошланган "Саховат ва кўмак" умумхалқ ҳаракатини қўллаб-қувватлашимиз орқали миллатимизга хос саховат, хайр-эҳсон каби азалий қадриятларимизни яна бир бор намоён этамиз. Бу ташаббус халқимизни айни синовли кунларда янада бирлаштиради.

"Кончилар ҳаёти" газетаси, 2020 йил 30 апрель, 8-сон.

СИНОВЛАР БИЗНИ ЯНАДА ЖИПСЛАШТИРДИ

Азиз дўстлар!

Қадрли ҳамкасблар, меҳнат фахрийлари!

Навоий кон-металлургия комбинатининг кўпминг кишилик меҳнат жамоаси ҳар қандай синовларга қарамасдан Ўзбекистон Республикаси кончилик ва металлургия саноати ходимлари кунини улкан ютуқлар билан қарши олмоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, сиз қадрли ҳамкасбларни, кон-металлургия соҳасида фидокорона меҳнат қилиб келаётган фидоий ишчи-хизматчилар, муҳандис-техник ходимлар ҳамда меҳнат фахрийларини қутлуғ касб байрами билан чин қалбдан самимий муборакбод этамиз.

Бу йил барчамиз учун синовли бўлаяпти. Коронавирус пандемияси оқибатида кейинги уч ойда халқимиз бошига тушган оғир кунларда элимиз, турли миллат ва элат вакиллари бир-бирига елкадош, жипс ҳамда меҳр-оқибатли эканликларини амалда тўла намоён этишаяпти. Муҳтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев бошчилигида коронавирус пандемияси, табиий ва техноген офатлар енгиб ўтилаяпти. Шукрларки, юртимизда ҳаёт яна изга тушиб бормоқда.

Комбинат томонидан карантин қоидаларига қатъий амал қилиш борасида кўрилган аниқ чора-тадбирлар туфайли синовли кунлар талофатсиз ўтаяпти. Бирламчи эҳтиёж учун етарли миқдорда тиббий асбоб-ускуналар, дори-дармонлар, антисептик воситалар ва тиббий буюмлар харид қилинди.

Дўст бошга кулфат тушганда билинади. Комбинатимизда қийин пайтда кўмакка қўл чўзишдек эзгу амал азалдан бор ва изчил давом этиб келмоқда.

Ташвишли кунларда 56 минг нафардан ортиқ ишчи-хизматчиларимиз ўз ихтиёрлари билан “Меҳр-шафқат ва саломатлик” жамоат фонди, “Саховат ва кўмак” умумхалқ ҳаракатига маблағ ўтказдилар. “Сардоба” сув омборида рўй берган тошқин оқибатларини бартараф этишда ердам кўрсатиш учун 42 қудратли махсус техникалар ажратилди, офатдан зарар кўрган ва бошпанасиз қолган юртдошларимиз учун ёшларимиз ташаббуси билан 10,5 миллион сўмликдан ортиқ озиқ-овқат, кўрпа-тўшак ва бошқа кундалик эҳтиёжларга зарур бўлган маҳсулотларини тухфа этишди.

Комбинатимиз томонидан табиий офат оқибатида зарар кўрган Олот ва Қоракўл туманлари аҳолисига 10 минг дона шифер, 100 куб метр тахта, 1 тонна миҳ каби қурилиш материаллари етказиб берилди, 50 нафар моҳир дурадгор-усталар ва техникаларимиз бунёдкорлик ишларида фаол иштирок этишмоқда.

Жамиятда озиқ-овқат хавфсизлиги биринчи навбатдаги муҳим ва долзарб масала бўлиб келган ва шундай бўлиб қолади. Комбинатимизда бу масалага алоҳида эътибор қаратилди. Жумладан, сўнгги йилларда бунёд этилган боғзор ва тоқзорлар оралиқ қаторига рўзғорбоп экинлар экилмоқда. Шу ҳисобдан келгусида режадан ташқари 270 тонна қовоқ, 250 тонна қовун-тарвуз, 80 тонна лавлаги ва бошқа сабзавотлар, шунингдек, “Дўстлик” агрофирмасида ички имкониятлардан кенг фойдаланиб, режага қўшимча 100 тонна гўшт, 3 миллион дона тухум, 100 тонна сут ва сут маҳсулотлари етиштирилади.

Азиз дўстлар!

Коронавирус пандемияси мамлакатимиз иқтисодиёти, аҳоли турмуш тарзига жиддий таъсир кўрсатди. Бу таъсирларни юмшатиш, бартараф этиш учун

давлатимиз ва ҳукуматимиз топшириғига кўра, жорий йилда қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришни мўлжаллаяпмиз. Сиз азиз ҳамкасбларнинг фидокорона меҳнатларингиз туфайли жонажон комбинатимизда ишлаб чиқариш суръатлари бир маромда сақланмоқда. Ўтган тўрт ойда комбинатда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми 12,9 триллион сўмни ёки режага нисбатан 101,2 фоизни ташкил қилди. Олтин ишлаб чиқариш 101, кумуш 100,3, уран эса 100 фоизга бажарилди.

Комбинатда ишлаб чиқариш қувватларидан унумли фойдаланиш ва бунинг ҳисобидан маҳсулот таннарини камайтириш юзасидан ҳам аниқ чора-тадбирлар белгиланган. Жорий йилнинг январь-апрель ойларида маҳсулот ишлаб чиқариш таннари 190,2 миллиард сўмга ёки 4,73 фоизга камайтирилди. Жумладан, ёқилғи-энергетика маҳсулотларини тежаш, технологик ва бошқа йўқотишларни камайтириш, техник модернизация қилиш ва ресурсларни тежайдиган технологияларни жорий этиш, материалларнинг янги, илғор турларидан фойдаланиш ва бошқа ишлаб чиқариш харажатларини камайтириш, хомашё ва материаллар харажатларини меъёрлаштириш ҳамда уларни қисқартириш ҳисобига 109,2 миллиард сўм иқтисод қилинди.

Қадрли дўстлар!

Айни пайтда комбинатда жуда улкан ислоҳотлар олиб борилмоқда. Жорий йилда йирик инвестицион лойиҳалар доирасида 2-гидрометаллургия заводида яна бир рудани қайта ишлаш бўлими фойдаланишга топширилди. Шунингдек, 7-гидрометаллургия заводи негизида техноген чиқиндиларни қайта ишлаш мажмуасининг биринчи навбати ишга туширилди.

Лойиҳа якунида йилига 15 миллион тонна техноген чиқиндиларни қайта ишлаш қувватига эга бўлган улкан саноат мажмуаси яратилади. Бу эса ўз навбатида қўшимча 1 минг 150 дан ортиқ янги иш ўринлари ташкил этиш имконини беради. Айни кунларда комбинат бўлинмаларида барча муҳим инвестицион лойиҳаларни рўёбга чиқариш юзасидан жадал суръатда иш олиб борилмоқда. Ишларимизнинг амалий самараси ҳамкасбларимиз ҳаётига фаровонлик бағишлаб, дилларга шукроналик улашмоқда.

Корхонада меҳнат аҳлининг иш, дам олиш ва яшаш шароитларини яхшилашга қаратилган кенг кўламли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан, "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили" давлат дастури ижросига 87,9 миллиард сўм маблағ йўналтирилгани, уларнинг асосий қисми комбинат ишчи-ходимларининг ижтимоий ҳимоясига қаратилгани комбинат меҳнаткашлари ва уларнинг оила аъзоларига эртанги кунга юксак ишонч билан, хотиржам ишлаш ва яшашлари учун барча зарур шарт-шароитларни яратиш имконини беради.

Қадрли ҳамкасблар!

Барчангизни яна бир бор касб байрами муносабати билан қизғин қутлаб, мустаҳкам соғлиқ, тинчлик-тоувлик, хонадонларингизга фаровонлик, қут-барақа, ҳукуматимиз томонидан белгилаб берилган истиқболли лойиҳаларни амалга ошириш йўлидаги шарафли ишларингизда улкан муваффақиятлар тилайман.

Касб байрамингиз муборак бўлсин, азиз дўстлар!

"Кончилар ҳаёти" газетаси, 2020 йил 14 май, 9-сон.

ЯНГИ ИНДУСТРИАЛ ТАРАҚҚИЁТ – ТАРИХИЙ ЗАРУРАТ

Коронавирус пандемияси жаҳон миқёсида глобал инқирозни вужудга келтирди. Миллиардлаб одамлар ўз уйида қамалиб қолди. Кичик ва ўрта бизнес сезиларли зарар кўраётган бўлса, жаҳоннинг йирик корпорациялари ишлаб чиқаришни қисқартирди. Бу миллионлаб инсонларнинг ишсиз қолишига олиб келди. Мамлакатимизда пандемиянинг иқтисодий тармоқларига салбий таъсирига барҳам бериш ва юмшатиш борасида аниқ чора-тадбирлар кўрилмоқда.

Шу билан бирга, бу глобал балои қазо кооперацион алоқаларнинг бузилиши, маҳсулотга талабнинг қисқариши оқибатида қатор тармоқ ва соҳалардаги корхоналарнинг ишлаб чиқариш фаоллигига чекловчи таъсир ўтказаетгани ҳам бор гап.

Президентимиз шу йил 21 август куни ҳудудларда саноат кооперацияси ва маҳаллийлаштиришни кенгайтириш масаласи бўйича ўтказган йиғилишида тармоқлар ва ҳудудлар ўртасида ўзаро кооперация бўлмас экан, қўшилган қиймат занжирини ва янги индустриал тараққиётни тасаввур ҳам қилиб бўлмаслигини таъкидлади. Мавжуд имкониятларни ишга солиш, қўшилган қиймат яратиш юзасидан топшириқлар берди.

Давлатимиз раҳбарининг куни кеча эълон қилинган “Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”-ги қарорига мувофиқ, эндиликда давлат харидларида юртимизда тайёрланган маҳсулотларга устуворлик берилиб, ишлаб чиқариш янада рағбатлантирилади. Жумладан, тендерда иккитадан кўп ўзбекистонлик

ишлаб чиқарувчи мавжуд бўлганда, фақат уларнинг маҳсулоти қатнашади. Шунингдек, маҳаллий маҳсулотларга импорт товарларга нисбатан 15 фоизлик нарх преференцияси берилади.

Маҳаллийлашириш – иқтисодий ривожланиш таянчи

Пандемия давлатлар ва корхоналар ўртасидаги ўзаро иқтисодий алоқаларга ҳам салбий таъсирини кўрсатяпти. Бу вазиятда маҳаллийлаштириш ва саноат кооперациясига алоҳида эътибор берилиши, шубҳасиз, юксалишнинг яна бир стратегегик йўли ҳисобланади.

Навой кон-металлургия комбинати маҳаллийлаштирилган ва импорт ўрнини босувчи маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича республиканинг энг йирик корхоналаридан биридир. 2020-2021 йилларга мўлжалланган маҳаллийлаштириш дастури комбинатда тайёр маҳсулотлар, бутловчи буюмлар ва материаллар ишлаб чиқариш ҳажмини 3,3 баробар кўпайтириш орқали импортни 76,2 миллион АҚШ долларига қисқартириш имконини беради.

Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида комбинатнинг маҳаллийлаштириш дастури доирасида 109 та лойиҳа бўйича 188,8 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу кўрсаткич ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 2,2 баробар кўпдир. Бу борадаги чора-тадбирлар натижасида кон-металлургия соҳасида ишлатиладиган технологик ускуналар, карьер автосамосваллари ва механизмлари учун эҳтиёт қисмлар, гидроциклон қурилма каби 16,8 миллиард сўмлик 32 та янги турдаги маҳсулот ўзлаштирилди. Биринчидан, бу маҳсулотлар комбинатнинг бир маромда ишлашига катта ёрдам берди. Иккинчидан, инвестиция дасту-

ри доирасида амалга оширилаётган йирик лойиҳалар учун зарур бутловчи ва эҳтиёт қисмларга бўлган эҳтиёжни қондирмоқда.

Навоий машинасозлик заводи маҳаллийлаштирилган маҳсулотларни ишлаб чиқариш бўйича комбинатнинг энг асосий тармоғи саналади. Жорий йилда заводда 309 миллиард сўмлик маҳаллийлаштирилган ва импорт ўрнини босувчи, комбинатнинг технологик ускуналари, кон-шахталари техникаси эҳтиёт қисмлари ва технологик жиҳатдан мураккаб бошқа ускуналар ишлаб чиқариш режалаштирилган.

Бугунги кунда комбинат томонидан кўплаб инвестициявий лойиҳалар амалга оширилмоқда. Албатта, уларни жорий этиш учун зарур мураккаб техника ва ускуналарнинг кўпи шу вақтгача четдан олиб келинарди. Бунга катта миқдорда валюта сарфланарди. Тажрибали мутахассисларимизнинг ноёб истеъдодлари ва изланишлари билан уларнинг кўплаб турлари таркибий бўлинмалар ва маҳаллий корхоналар томонидан ишлаб чиқарилиши туфайли кейинги йилларда салмоқли натижаларга эришяпмиз. Икки йил олдин ишга туширилган Тахиатош металл конструкциялар заводи бунинг яққол мисоли. Мазкур завод жорий йилда 35 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаради.

Ҳозирги кунда жадал суръатларда барпо этилаётган 5-гидрометаллургия заводи инвестиция лойиҳаси учун 2,1х3 метр ўлчамли тўлиқ жиҳозланган шарли тегирмон, технологик сиғимли қориштиргич, бошоқли, ёйли, барабанли ва инерцияли майдалаш қурилмалари ишлаб чиқарилди. Шу билан бирга, айтиб ўтилган тегирмондан янада йирикроқ ўлчамлисини тайёрлаш бўйича амалий ишлар олиб борилмоқда.

Завод мураккаб тизимли дастгоҳларни ҳам ишлаб чиқаради. Улар мамлакатимиз ички талабларини қон-

дириш баробарида бошқа давлатларга экспорт ҳам қилинмоқда. Бугунги кун талабидан келиб чиқиб, завод муҳандислари томонидан янги турдаги металл кесувчи дастгоҳларни ҳам тайёрлаш режалаштирилмоқда. Юқори технологияли вертикал-токарик дастгоҳи улардан бири бўлади.

Заводнинг ишлаб чиқариш қувватини кенгайтириш мақсадида жорий йилнинг февраль ойида қуюв цехида йилига 2000 тонна маҳсулотни тайёрлаш имконини берадиган янги қолиплаш участкаси ишга туширилди. Шунингдек, ностандарт ускуналарни ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш имконини берадиган механика-йиғиш цехининг пайвандлаш-йиғиш участкаси кенгайтирилди.

Комбинат ишлаб чиқаришни автоматлаштириш бошқармасининг кучи билан 7-гидрометаллургия заводидаги ишларини тўлиқ бажариш режалаштирилган. Бу орқали 300 минг АҚШ доллари миқдорида валюта иқтисод қилинади. Йил якунига қадар инвестиция дастури доирасида электр тақсимлаш ва бошқаришда фойдаланиладиган 800 дан ортиқ шкаф ҳамда импорт ўрнини босувчи бошқа янги турдаги маҳсулотлар ишлаб чиқарилиши кўзда тутилган.

Пандемия шароитида комбинат томонидан маҳаллий ишлаб чиқарувчиларга импорт ўрнини босувчи 97 турдаги маҳсулот ва хизматлар таклиф этилиб, улар республика электрон кооперацияси порталига жойлаштирилди. Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида саноат кооперацияси доирасида 25 та корхона ва тадбиркорлик субъекти эҳтиёжлари учун 9,4 миллиард сўмлик маҳсулотлар етказиб берилди. Демак, бу борадаги ишларимизни янада кенгайтириш, биринчидан, валютани тежайди, иккинчидан, маҳсулот етказиб берувчиларни янгидан-янги маҳсулотларни

ўзлаштиришига имкон яратади, учинчидан, янги инновацион ишланмалар жорий этилади, тўртинчидан, янги иш ўринлари ва даромад манбаи кўпаяди.

Шунингдек, комбинатга четдан олиб келинаётган маҳсулотлар импортини қисқартириш бўйича маҳаллий корхоналар ва тармоқлараро саноат кооперацияси доирасида кенг кўламли ишлар олиб борилди. Бунинг самарасида жорий йилнинг биринчи яримида республика электрон кооперация портали орқали маҳаллий корхоналардан импорт ўрнини босувчи 1 триллион сўмликдан ортиқ маҳсулотлар харид қилиш бўйича шартномалар тузилди. Бу, ўз навбатида, маҳаллий ишлаб чиқарувчи корхоналарнинг иқтисодий-ижтимоий ривожига катта туртки бериш билан бир қаторда уларнинг янги маҳсулотларни ўзлаштириш жараёнида илм-фан ва инновацион ғоялар билан доимий равишда шуғулланишларига, малакали кадр ва тажрибали муҳандисларни жалб этишига рағбатлантиради, меҳнат бозорида юқори малакали кадрларга бўлган талабнинг ошишига олиб келади.

Комбинатда республикамизнинг йирик корхоналаридан импорт ўрнини босадиган маҳсулотлар харид қилиш давом этмоқда. Жумладан "Навоийазот" АЖдан поливинилхлорид ва каустик сода, "Birinchi Rezinatexnika zavodi" МЧЖдан резина-тросли конвейер тасмалари ва енгил автомобиль шиналари, "SDK Group And" ХКдан филтрлаш элементлари, "Chilon Lubricants" МЧЖдан композит мойлар ва парафин, Навоий вилоятидаги корхоналар – "Navpromlitmash" МЧЖдан иссиқлик алмаштирувчи ускуна, "Gidro Stanko Servis" ИЧТКдан вибрацияли таъминлагич, ўзиюпар бурғилаш қурилмалари, "Aziya Gormash" МЧЖдан бурғилаш воситалари, шунингдек "Reduktor Technology" МЧЖ, "NewTrustWorld" МЧЖ, "Karmana

GoldMine" ХК ва "Kimyo-Servis-Navoiy" МЧЖдан турли маҳсулотлар харид қилиш бўйича ҳамкорлик алоқалари ўрнатилган.

Навоий машинасозлик заводи ишлаб чиқариш қувватини тўғри тақсимлаш мақсадида вилоятдаги кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари билан ғояларни шакллантиришдан то импорт ўрнини босувчи маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва унинг сотувини йўлга қўйишгача бўлган барча босқичларни қамраган шатакка олиш механизми жорий этилди.

Ҳозирги кунда "Навоийазот" АЖда прaeстол флокулянти, "Carbide Impex" МЧЖда ферроқотишмалар, "Ihlas Elektrik" МЧЖда графитланган электродлар, "Navpromlitmash" МЧЖда технологик ғалвирлар, "SDK Group And" ХКда филтрлаш элементларининг янги турларини маҳаллийлаштириш бўйича амалий ишлар олиб борилмоқда.

Комбинат экспорт салоҳиятини янада ошириш мақсадида мамлакатимиздаги ишлаб чиқариш корхоналарининг маҳсулотларимизга бўлган эҳтиёжини қондириш билан бирга, уларни хорижий корхоналарга ҳам етказиб бериш бўйича амалий ишлар давом этапти. Хитойнинг "ARMET International Limited" компанияси билан тузилган шартномага асосан, мустақам оқ чўяндан тайёрланган насосларнинг эҳтиёт қисмлари етказиб берилди. Шунингдек, Беларусь Республикасининг "Гомель станок узеллари заводи" АЖ билан эса 1М63 моделдаги дастгоҳ учун эҳтиёт қисмларни етказиб бериш бўйича имзоланган шартнома асосида маҳсулотлар тайёрланмоқда.

Президентимизнинг "Маҳаллий ишлаб чиқарувчиларни қўллаб-қувватлашга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори комбинатимиз учун саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмлари ва

турларини кенгайтириш, тармоқлараро кооперацияни чуқурлаштириш борасида янги имкониятларни кенгроқ жалб этишга рағбатлантиради. Чунки унда стратегик аҳамиятга эга корхоналар учун ҳам замонавий тамойиллар асосида ишлашнинг янги тартиблари ва преференциялар кўзда тутилган.

Ишлаб чиқаришнинг жон томири

Бугунги кунда йирик ишлаб чиқариш корхоналари қаторида Навоий кон-металлургия комбинати ҳам жиддий синовни бошидан ўтказмоқда. Комбинатда коронавирус пандемияси салбий таъсирининг олдини олиш, корхоналарнинг бир маромда ишлашини ташкил этиш, ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш, маҳсулот таннархини арзонлаштиришга йўналтирилган кўплаб чора-тадбирлар изчил амалга ошириляпти. Тизимли ишлар натижасида комбинатда саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажми жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида 21,2 триллион сўмликни, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 102,3 фоизни ташкил қилди. Олтин ишлаб чиқариш режаси 102,5, кумуш 100,3 ва уран 100 фоиз бажарилди. Жорий йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар таннархи 321,3 миллиард сўм ёки 5,2 фоиз камайтирилди.

Комбинат жамоасининг пандемия таъсирида юзага келган салбий оқибатларни камайтириш, ишлаб чиқаришни узлуксиз ривожлантириш, улкан лойиҳаларни амалга ошириш борасида эришаётган ютуқларининг омили нимада?

Синовли кунларда комбинат жамоаси йил охиригача мамлакатимиз иқтисодиётини қўллаб-қувватлаш мақсадида қўшимча 3,1 триллион сўмлик маҳсулот

ишлаб чиқаришга қаратилган аниқ чора-тадбирларни амалга оширмоқда. Илм-фан ва инновация ютуқларидан кенг фойдаланишни даврнинг ўзи тақозо этмоқда. Зеро, бу корхоналарнинг барқарор ишлашини таъминлаш ва янада ривожлантиришнинг жон томири ҳисобланади.

Корхонамизда илм-фан ютуқлари, инновацион ғоялар ва ишланмалар ишлаб чиқаришга тезкорлик билан татбиқ этилмоқда. Оддий қилиб айтганда, бугунги кунда бу соҳада бир қадам олдинда юрмасангиз, кўп нарсадан беҳабар қоласиз. Бунинг учун бизга замон билан ҳамнафас малакали муҳандис ва иқтидорли ёшлар керак. Яна ҳам аниқроқ айтадиган бўлсак, инновацион ва рационализаторлик ишланмалари билан ютуқларга эришаётган муҳандислар ўз соҳасининг устаси бўлишлари лозим. Давр бошқа тармоқлар қаторида кон-металлургия соҳасида ҳам кенг тафаккур ва чуқур билимга эга ёшлар сафини янада кенгайтиришни талаб этмоқда. Биз бу вазифани ижобий ҳал этиб боряпмиз. Шу боис, комбинатнинг бугунги ютуқларида ёшларнинг ўрни катта бўлмоқда. Жамоа аъзоларининг ўртача ёши 37 ёшда. Раҳбар ва мутахассислар орасида 30 ёшгача бўлганларнинг улуши 32 фоизга тўғри келади. Комбинат раҳбарияти ҳеч иккиланмасдан йирик завод ва корхоналар бошқарувини иқтидорли, креатив фикрлайдиган, шижоатли ёшларга ишониб топширмоқда. Улардаги қатъият, билим ва ғайратни кўриб, ҳавасингиз келади!

Комбинат жамоаси пандемия шароитида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини камайтирмаслик учун инновацион ютуқларни кенг жорий этишдек тўғри йўлни танлади. Хўш, бу нима дегани? Инновация бу бозор талабидан келиб чиққан ҳолда, жараёнлар ва маҳсулотларнинг сифатли ўсиш самарадорлигини таъминлаш учун жорий этилган янгиликдир.

Комбинат замонавий техника ва технологиялар билан жиҳозланган корхоналари, илмий салоҳияти юқори бўлган йирик мажмуадир. Ноёблиги шундаки, унда қазилма бойликларни геологик қидириш, уларни қазиб олиш, қайта ишлаб, сифатли тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришгача бўлган жараёнлар амалга оширилади. Замонавий иқтисодий тилда айтадиган бўлсак, саноат кластери дейилади. Комбинатнинг Инновация маркази ва илмий тадқиқот лабораторияларида маъданларни қазиб олиш ва қайта ишлашнинг кўплаб йўналишлари бўйича илмий тадқиқотлар қилинмоқда.

Германиядан олинган патент асосида “Engineering Dobersek GmbH” инжиниринг фирмаси билан ҳамкорликда 3-гидрометаллургия заводида қиймати 114 миллион долларлик сорбциялаш жараёни чиқиндиларини юқори самарали куйдириш технологиясига асосланган янги мажмуа ишга туширилди. Бу технология жорий этилиши билан хомашёдан фойдаланиш самардорлиги 8 фоиз, тайёр маҳсулот ишлаб чиқариш 11 фоизга ошди.

Кейинги йилларда илмий тадқиқот натижалари ва инновацион ишланмаларни ишлаб чиқаришга самарали татбиқ этиш туфайли комбинатда барқарор ўсиш суръатлари таъминланди. Масалан, 2018 йилда комбинат корхоналарида илмий ишланмалар учун олинган 15 та патент 87 миллиард сўм, 2019 йилда 16 та патент 100 миллиард сўм иқтисодий самара берган бўлса, жорий йилда 17 та патентдан олинадиган иқтисодий самарани 120 миллиард сўмга етказиш режалаштирилган. Бу, ўз навбатида, янги ишланма ва ғояларни ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш орқали меҳнат унумдорлигини ошириш ва харажатларини камайтиришга олиб келади. Шу боис, комбинат томонидан кўплаб инновацион ишланмалар бўйича дунё-

нинг етакчи компаниялари ва юртимизнинг илмий тадқиқот институтлари билан илмий ҳамкорлик йўлга қўйилмоқда.

Инвестициявий лойиҳалар самараси

Фаол инвестиция сиёсати барқарор иқтисодий тараққиётга эришишнинг энг муҳим шартларидан биридир. Комбинатда 2026 йилга қадар 3,1 миллиард АҚШ доллари қийматидаги инвестициявий лойиҳаларни амалга ошириш ишлари олиб бориляпти.

Жорий йилда комбинатда инвестиция дастури доирасида 646,5 миллион долларлик маблағни ўзлаштириш изчил давом этмоқда. Жамоанинг фидо-корона меҳнати эвазига жорий йилнинг январь-июль ойларида белгиланган 370,5 миллион доллар капитал қўйилмаларини ўзлаштириш прогноз кўрсаткичлари 373,5 миллион доллар қилиб бажарилди.

Лойиҳаларни ишга тушириш муддатини тезлаштириш бўйича аниқ чоралар кўриляпти. Жумладан, 2-гидрометаллургия заводида муддатдан олдин 29-тегирмон блоки, 7-гидрометаллургия заводида маъданни қайта ишлайдиган, йиллик қуввати 5 миллион тонна бўлган 1-тегирмон ишга туширилди ҳамда 1 092 та янги иш ўрни яратилди, 30-тегирмон блоки эса сентябрь ойида ишга туширилиши мўлжалланмоқда. Бундай кенг кўламли қурилиш-бунёдкорлик ишлари пандемия шароитида карантин қоидаларига тўлиқ риоя қилган ҳолда бажариляпти. Яна бир муҳим жиҳати, металл конструкциялар ва ностандарт ускуналарнинг асосий қисми комбинат корхоналарида ишлаб чиқарилди.

Республикамиздаги ишлаб чиқариш корхоналари билан кооперация алоқалари ҳисобига ускуна ва бут-

ловчи қисмлар маҳаллийлаштирилмоқда. Айни пайт-да 30 турдан ортиқ қурилиш маҳсулотлари, жумладан, темир-бетон, металл конструкциялар, гишт, қурилиш куми, оҳак, шағал, замонавий эшик-деразалар, поли-этилен қувурлар ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқа-рилмоқда. Натижада 2019 йилда жами 407 миллиард сўмлик қурилиш материаллари тайёрланган бўлса, 2020 йилнинг биринчи ярим йиллигида бу кўрсаткич 400 миллиард сўмдан ошиб кетди.

Комбинат томонидан 2019 йилда "Уюмда эритмага ўтказиш цехи техноген чиқиндиларини қайта ишлаш мажмуаси қуриш" лойиҳаси доирасида Россия Федера-циясининг "Иргиредмет" АЖ билан сорбция ва десорб-циянинг биринчи босқичи учун 8,3 миллион доллар-лик технологик ускуналар етказиб бериш ва ўрнатиб бўйича шартнома имзоланди. Комбинат муҳандисла-ри томонидан бу масала атрофлича ўрганиб чиқилди ва уни маҳаллийлаштириш юзасидан таклифлар бе-рилди. Натижада, унинг иккинчи босқичи учун зарур бўлган технологик ускуналар тўлиқ маҳаллийлашти-рилди. Маҳаллий "NAVPROMLITMASH" МЧЖ билан 25,1 миллиард сўмлик 18 дона MPS-400 (P) сўмлик фильтр-грохот ва "GIDRO STANKO SERVIS" МЧЖ билан 13,9 миллиард сўмлик 18 дона аралаштиргич етказиб беришга шартнома тузилди. Ускуналарнинг монтаж қисмлари ўзимизнинг цехларда тайёрланмоқда.

Комбинат бугунги кунда экспорт хизмат кўрсатиш йўлга қўймоқда. Жумладан, "Ауминзо-Амантош" шир-данли майдонида олтин маъданларини қайта ишлаш ва қайта ишлаш конини қуриш" лойиҳаси доирасида янги технология – кислородли-оҳакли оқидан оқиди технологик жиҳозларни ўрнатишга "Иргиредмет" АЖ билан 23,04 миллион долларлик шартнома имзолан-ди. Унга кўра, НКМК 7,1 миллион долларлик қурилиш

лиш-монтаж ишларини бажариб, ностандарт ускуналар тайёрлаб беради.

Янги давр талаби

Пандемия шароитида ва ундан кейин дунёда кўп нарсa ўзгаради. Буни барчамиз кўриб турибмиз. Бу шароитда ҳар бир корхона замонавий иқтисодий усуллар ёрдамидагина ривожланиши мумкин. Бу борада қандай ишларни амалга ошириш керак?

Биринчидан, фан, инновацион ишланмалар ва технологияларни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш, иккинчидан, йнрик корхоналар билан ҳамкорлик қиладиган маҳаллий ишлаб чиқарувчилар учун бизнес инновацияларига ўтишда талабларни кучайтириш орқали тадқиқотлар ва ишланмалар буюртмаларини шакллантириш, уларни бу соҳага кенг жалб этиш борасида институт, университетлар ва ишлаб чиқариш ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини ривожлантириш зарур. Юқори технологик билимга эга бўлган мутахассисларни жалб этиш ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Масалан, бугунги кунда комбинатда маҳаллийлаштириш дастуридаги лойиҳаларнинг ўртача маҳаллийлаштириш даражаси 60 фоизни ташкил этмоқда. Албатта, бу мавжуд маҳаллий ресурслардан самарали фойдаланаётганимизни билдиради. Аммо, бу борадаги ишларимизни янада яхшилаш имкониятлари мавжуд. Бунинг учун импорт қилинаётган металл прокати ва листлар, чоксиз қувурлар, темир қотишмаларини "Ўзметкомбинат" АЖ, "Тошкент қувур заводи" АЖ ва "Тошкент металлургия заводи" ҚК, ион алмашинув смолаларини "Ўзкимёсаноат" АЖ таркибидаги корхоналар, ер ости техникалар учун шиналарни "Birinci Rezinatexnika zavodi" МЧЖ каби корхоналарда

ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш орқали импорт ҳажмини янада камайитиришга эришиш мумкин.

Комбинатда пандемия шароитида вужудга келган муаммоларни ҳал қилишнинг ўзига хос йўллари ишлаб чиқилди. Эндиликда инновацион ишланмаларни ўзлаштиришга, рационализаторлик таклифлари ва ихтироларнинг татбиқ этилишига катта эътибор қаратилади, асосий фаолият учун импорт ўрнини босадиган маҳсулотларни комбинатнинг ўз қувватларида ва маҳаллий ишлаб чиқарувчи, тадбиркорлик субъектлари билан саноат кооперацияси асосида ишлаб чиқариш йўлга қўйилади.

Бундай чора-тадбирлар натижасида комбинат жамоасининг фидокорона меҳнатлари туфайли барча мавжуд ишлаб чиқариш корхоналари пандемия шароитига қарамай, нафақат бир маромда ишлади, балки белгиланган режаларни ортиғи билан бажаришга эришди.

Коронавирус бизни нимага ўргатди ва қандай сабоқ чиқардик? Ҳар қандай шароитда инновацион ишланмаларни жорий этиш, ички имкониятлардан унумли фойдаланиш, импорт ўрнини босувчи маҳсулотларни маҳаллийлаштиришни янада кўпайиштириш, энг муҳими, аҳил жамоа ва тажрибали муҳандис-техникларни мавжуд муаммоларни ҳал этишга сафарбар этиш орқали муваффақиятга эришиш мумкин. Бу каби вазифаларни бажариш учун пандемия шароитида корхоналарни инновацион ривожлантириш заруратдир.

Комбинат жамоасининг қўлга киритаётган ютуқларининг барчаси пандемия даврида синовлардан муваффақиятли ўтаётган янги Ўзбекистон иқтисодиётини мустаҳкамлашга қаратилган. Жорий этилаётган кенг қўламли чора-тадбирлар билан пандемиядан

кейинги даврга янгича ёндашувлар, янгича қарашлар билан кириб борамиз. Зеро, комбинатнинг аҳил жамоаси ўзининг улкан салоҳияти билан келгусида ҳам янада кучли ва замонавийлашган, ўз соҳасида халқаро мавқеи янада ошган корхона сифатида катта муваффақиятларни қўлга киритиш йўлидаги дадил одимларини давом эттиради.

"Янги Ўзбекистон" газетаси, 2020 йил 25 август, 161-сон.

СЕН – ҚУДРАТ МАНБАИ, САОДАТ МАСКАНИ, ЖОНАЖОН ЎЗБЕКИСТОНИМ!

Азиз дўстлар!

Шу кунларда юртимизда тарихий сана – Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг йигирма тўққиз йиллик байрамини қарши олаяпмиз. Энг улуғ, энг азиз айём таровати қалбларга ўзига хос шукроналик бағишламоқда.

Фурсатдан фойдаланиб, комбинатимизнинг турли жабҳаларида меҳнат қилаётган барча фидойи ҳамкасбларимизни ушбу энг улуғ, энг азиз байрам билан чин қалбимдан муборакбод этаман.

Зеро, мустақиллик – улуғ неъмат. Унинг замирида жонажон Ватанимиз обрў-эътибори, юрт тинчлиги, халқимиз бахту саодати ва келажаги мужассам. У тўфайли неча йиллик асрий эзгу ниятларимиз рўёбга чиқди. Халқимизнинг маънавий дунёқараши ўйғонди ҳамда бебаҳо неъмат бўлган мустақиллик кадр-синимати ва аҳамияти тобора ортиб бормоқда. Истиқлол берган имкониятлар ҳар биримизни ҳаётдан рози бўлиб яшашга, кенг кўламли ислохотларда фидойилик кўрсатишга даъват этмоқда. Бундан ҳар қанча фойдалансак, ғурурлансак арзийди. Юртимиз равнақи учун фидокорона меҳнат қилиш, ёниб ишлаш, Президентимиз амалга ошираётган янги босқичдаги ислохотлар рўёби йўлида жон куйдириш, ватанпарвар ва шайхона бўлиб, астойдил тер тўкиш, дахлдорлик ва ватанпарварлик ҳисси билан зиммамизга олган вазифаларни собитқадамлик билан бажариш ҳаммамиз учун юксак масъулият ва шон-шарафдир.

Шу ўринда, давлатимиз раҳбарининг "Қизил қўл" халқимизнинг хоҳиш-иродаси билан танчаб-таълим

тиқлол йилларида босиб ўтган оғир ва машаққатли, шу билан бирга, ғоят шарафли йўлимизни сарҳисоб қилар эканмиз, тарихан қисқа бир даврда ўз тақдиримизни ўзимиз ҳал этиш, жаҳон ҳамжамиятида муносиб ўрин эгаллаш, миллий давлатчилигимизни, азалий қадрият ва урф-одатларимизни, муқаддас динимизни тиклаш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш борасида улкан ютуқ ва марраларни қўлга киритганимизни фахр билан тилга оламиз", деганлари ҳар бир қалбга чексиз шукроналик бағишлайди.

Бугун мухтарам Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида янги Ўзбекистоннинг янги қиёфаси яратилмоқда. Тарихан қисқа даврда давлатимиз раҳбари томонидан олга сурилган ҳаётбахш ғоялар, чуқур ўйланган ислоҳотлар, янгича ёндашувлар халқимиз дунёқарашини, юртга бўлган дахлдорлик ҳиссини тубдан ўзгартириб юборди. Юзага келаётган муаммоларга ечим топиб, барча қийинчилик ва синовларни ҳамжиҳатликда шараф билан енгиб ўтаяпмиз. Халқимиз фаровонлигини таъминлаш, ҳаётини яхши томонга ўзгартириш йўлида олиб борилаётган ижобий ишлар одамларимизнинг эртанги кунга бўлган ишонч ҳиссини оширмоқда.

Бу йил мамлакатимиз учун ниҳоятда синовли келди. Шукрларки, мухтарам Юртбошимиз томонидан кўрилаётган тезкор чоралар, халқимиз матонати ва бирдамлиги билан вужудга келган барча ташвиш ва қийинчиликларни енгиб ўтаяпмиз. Халқ бирлашса, ҳар қандай муаммони бартараф этиш мумкинлиги исботини топаяпти. Зеро, фидойилик, аҳиллик, садоқат ва тинимсиз меҳнат барча ташвишларни енгиб ўтишнинг бирдан-бир тўғри йўлидир.

Шу кунларда "Сен – қудрат манбаи, саодат маскани, жонажон Ўзбекистоним!" шиори остида нишонла-

наётган Мустақиллик байрами эса халқимизни синовли кунларда янада жипслаштириб, барчамизга чексиз руҳий куч-қудрат бағишламоқда.

Пандемия шароитида Навоий кон-металлургия комбинати аҳил жамоаси ҳам бир ёқадан бош чиқариб, ўз олдига катта марраларни қўйиб, энг улуғ байрамимиз – Истиқлолнинг 29 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олмоқда.

Комбинатимизнинг кўпминг кишилиқ аҳил меҳнат жамоаси ҳам синовли кунларга ўз матонати, фидойилıkları билан жавоб бераяпти. Уларнинг жасорати билан ташвишларни енгиб ўтаяпмиз. Ишлаб чиқариш тармоқлари туну кун бир маромда ишламоқда. Жорий йилнинг ўтган етти ойида саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ҳажмини 25,4 трлн сўмга етказиб, белгиланган режаларни ортиғи билан бажаришга эришдик. Жумладан, олтин ишлаб чиқариш режаси 103 фоизга, кумуш – 100,3 фоизга ва уран – 100,2 фоизга бажарилди. Шу фурсатдан фойдаланиб, ҳар қандай қийинчиликларга қарамасдан ижобий натижаларга эришишга ўз ҳиссаларини қўшаётган комбинатимиз жамоасига ўз миннатдорчилигимни изҳор этаман.

Комбинат миқёсида йирик инвестицион лойиҳаларни амалга ошириш ишлари ҳам жадал суръатларда давом этмоқда. Жорий йил инвестиция дастури доирасида 646,5 млн доллар маблағ ўзлаштириш кўзда тутилган. Ўтган биринчи ярим йилликда 329,1 млн долларлик маблағ ўзлаштирилди. Бунинг пировардида 2-гидрометаллургия заводида 29-тегирмон блоки, 7-гидрометаллургия заводида 1-тегирмон блоки белгиланган муддатларидан олдин фойдаланишга топширилди. Айни пайтда эса “Мурунгов” кони 5-навбати, 2-гидрометаллургия заводида 30-тегирмон блоки, “Ауминзо-Амантой” кони майдонида 5-гидрометаллургия заводини ишга тушириш, шунингдек,

бошқа муҳим инвестицион лойиҳалар бўйича ишлар шиддатли давом этмоқда.

Бугунги кунда ҳар бир соҳа тараққиётида маҳаллийлаштириш муҳим ўрин тутди. Комбинатимизда ҳам бу масалага алоҳида эътибор қаратиб келинаяпти. Жумладан, ўтган даврда амалга оширилган чора-тадбирлар натижасида кон-металлургия соҳасида ишлатиладиган технологик ускуналар, карьер автосамосваллари ва механизмлари ҳамда экскаваторларнинг эҳтиёт қисмлари, гидроциклон қурилмаси каби 16,8 млрд сўмлик 32 та янги турдаги маҳсулотларни ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Бундан ташқари, комбинатнинг инвестиция ва ишлаб чиқариш дастурларини ўз вақтида бажариш мақсадида тармоқлараро саноат кооперацияси доирасида маҳаллий ишлаб чиқарувчилардан 1,5 трлн сўмлик ёки ўтган йилнинг мос даврига нисбатан 1,8 баробар кўп маҳсулотлар харид қилинди.

Мустақиллик байрамига ҳамоҳанг тарзда яна бир айёмни, яъни, 4-гидрометаллургия заводи фойдаланишга топширилганлигининг қутлуғ 10 йиллигини кенг нишонлаяпмиз. Бу байрам бутун комбинат жамоаси учун ҳам фахр билан нишонлашга арзигулик санадир. Зеро, минглаб инсонлар меҳнати билан қурилган ушбу завод гоят рекорд даражада – 11 ойда қуриб битказилгани ва муддатидан олдин фойдаланишга топширилгани янги истиқболларни очди.

Қадрли ҳамкасблар!

Барчангизни яна бир бор энг улуғ, энг азиз байрам – Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигининг қутлуғ 29 йиллиги билан қизгин табриклайман.

Сизларга мустаҳкам соғлиқ-саломатлик, хонадонларингизга файзу барака, шарафли ва масъулиятли ишларингизда зафарлар тилайман.

“Кончилар ҳаёти” газетаси, 2020 йил 29 август, 16-сон.

БИР ҚАДАМ ОЛДИНДА ЮРМАСАНГИЗ, КЎП НАРСАДАН БЕХАБАР ҚОЛАСИЗ

Давлатимиз раҳбари Ватанимиз мустақиллигининг 29 йиллиги муносабати билан ўтказилган тантанали маросимдаги нутқида “Халқимизнинг улуғвор қудрати жўш урган ҳозирги замонда Ўзбекистонда янги бир уйғониш – Учинчи Ренессанс даврига пойдевор яратилмоқда, десак, айна ҳақиқат бўлади” дея таъкидлади. Ушбу сўзлар замирида улкан янгиликлар, катта режалар ҳамда эзгу ниятлар мужассам.

Буюк тарихимизга назар ташласак, минтақамизда биринчи Шарқ Уйғониш даври IX-XII асрларда рўй берган. Бу даврда қишлоқ хўжалиги, ҳунармандчилик, ички ва ташқи савдо, юрт ободлиги билан бир қаторда илм-фан ҳам юксак тараққий этди. Марказий Осиё минтақасидан етишиб чиққан буюк олимлар – Муҳаммад ибн Мусо ал-Хоразмий, Ал-Фарғоний, Абу Бакр Розий, Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино каби кўплаб алломалар Шарқ ва Ғарбда аниқ ҳамда табиий фанларнинг кейинги ривожига тамал тошини қўйдилар.

Соҳибқирон Амир Темур ва темурийлар ҳукмронлик қилган XIV-XV асрларда бу жараён яна такрорланди. Бу даврнинг ўзига хос хусусияти шундаки, минтақада илм-фан ривожига турли соҳаларни, масалан, тиббиёт ҳамда доришунослик, кон иши ва металлургияни янги босқичга олиб чиқди. Бунга Ибн Синонинг “Тиб қонунлари” ҳамда Берунийнинг “Сайдана” ва “Минералогия” асарлари мисол бўла олади.

Бугун, яъни олти асрдан сўнг, XXI асрнинг йигирманчи йилларида Ўзбекистон ривожланишнинг мутлақо янги босқичига, Учинчи Ренессанс даврига да-

дил қадам қўймоқда. Юртимизда Учинчи Ренессанс учун сиёсий, ижтимоий-иқтисодий ҳамда тарихий шарт-шароитнинг мустаҳкам пойдевори яратилляпти. Бу жараёнда юксак мақсадларни амалга оширишда янги Ўзбекистоннинг қудрати жўш урган меҳнаткаш ва фидойи халқи ҳамда иқтидорли ёшлари асосий куч бўлади.

Ҳар бир Уйғониш даври илм-фандаги ютуқларнинг инъикосидир. Негаки, илм-фан ривожини жамият тараққиётига катта туртки беради. Буни Япония, Жанубий Корея, Германия каби энг ривожланган мамлакатлар мисолида кўришимиз мумкин. Жорий йилнинг "Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили" деб эълон қилиниши билан Ўзбекистон илм-фани тараққиётида янги босқич бошланди.

Бу ҳали ҳаммаси эмас. Ўзбекистон замини олтин, уран, мнс, полиметаллар, фосфорит, каолин каби фойдали қазилмаларнинг кўплаб турлари захира ва ресурсларига бой ҳисобланади. Шунингдек, юртимиз ерости табиий бойликлари орасида газ, нефть, кўмир каби ёқилғи-энергетика ресурслари мавжудлиги мазкур бойликлар қийматини янада оширади.

Маълумотларга кўра, бугунги кунга қадар тоғ-кон саноати захиралари бўйича мамлакатимизнинг 20 фоиз майдони ўрганилган. Албатта бу келгусида янги ва йирик конларни очиш истиқболлари мавжудлигини кўрсатади. Тоғ-кон саноатини геологиясиз ривожлантириб бўлмайди. Бугун Ўзбекистонда янги геология тизими яратилмоқда. Уни ривожлантиришдан мақсад – табиий ресурсларни халқимиз манфаатига йўналтиришдир.

Шу мақсадда Юртбошимиз ташаббуси билан замонавий Геология фанлари университети ташкил этилиб, унинг таркибига 4 та илмий-тадқиқот институти

бирлаштирилди. Келгусида бу олий даргоҳни тугатиб чиққан геологлар ер қаъридан табиий бойликларни қидириб топишда катта ютуқларга эришади, давлатимизнинг иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшади. Ишонч билан айтиш мумкинки, ёшларимиз орасидан геология соҳасида дунёга машхур Ҳ.Абдуллаев, И.Ҳамробоевдек забардаст олимлар етишиб чиқади.

Давр бошқа тармоқлар қаторида кон-металлургия соҳасида ҳам кенг тафаккур ва чуқур билимга эга ёшлар сафини янада кенгайтиришни талаб этмоқда. Биз бунга эришмоқдамиз.

Навоий кон-металлургия комбинатида бугунги кунда қобилиятли ёшларни тарбиялаш ҳамда уларни бошқарув соҳасига кенг жалб этиш борасида кўплаб ишлар амалга оширилаётир. Ёшларнинг кўпчилиги ишлаб чиқариш корхоналаридаги замонавий техника ва технологияларни пухта ўзлаштириб, янги ихтиро ҳамда техник таклифларини бераётгани барчани қувонтиради. Натижада, комбинатда илм-фан ютуқлари, инновацион ғоялар ва ишланмалар ишлаб чиқаришга тезкорлик билан татбиқ этиляпти.

Оддий айтганда, ҳозирги кунда бу соҳада бир қадам олдинда юрмасангиз, кўп нарсадан беҳабар қоласиз. Ёшларимиз орасида закон билан ҳамнафас қадам ташлайдиган малакали муҳандисларимиз кўп. Комбинатнинг бугунги ютуқларида ёшларнинг ўрни катта. Комбинатни ёшлар корхонаси, деб атасак, муболаға эмас. Негаки, жамоанинг ўртача ёши 37 ёш бўлса, раҳбар ва мутахассислар орасида 30 ёшгача бўлганлар улуши 32 фоизни ташкил этади. Айни пайтда замонавий завод ҳамда корхоналарни бошқараётган ёшларнинг шижоат ва қатъияти, билим ҳамда ғайратини кўриб, ҳавасинг келади!

Ренессанс даврида оламшумул кашфиётлар қилинган, йирик бунёдкорлик ишлари ва машҳур меъморий обидалар барпо этилган, асосийси, уларни рўёбга чиқарадиган буюк алломалар етишиб чиққан. Бу, ўз навбатида, давлат ҳамда жамиятни янги босқичга олиб чиқишга асос бўлган.

Ишонч билан айтиш мумкинки, Ўзбекистон ёшлари – Учинчи Ренессанс бунёдкорлари шиддатли ислохотлардан баҳра олиб, янги Ўзбекистонни барпо этиш жараёнларида улкан ишларни амалга оширади. Улар орасидан Беруний, Ибн Сино, Мирзо Улуғбек каби дунёга машҳур алломалар яна етишиб чиқади.

"Халқ сўзи" газетаси, 2020 йил 9 сентябрь, 191-сон.

ЮРАКДАН ЧИҚҚАН СЎЗ ЮРАКЛАРГА ЕТИБ БОРАДИ

Мана бир ҳафтадирки, мустақил юртимиз халқи, қолаверса курраи заминнинг турли бурчакларида истиқомат қилаётган дунё ўзбеклари муҳтарам Президентимиз Шавкат Миромонович Мирзиёевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 75-юбилей сессиясида, мазкур энг олий халқаро ташкилот тарихида илк бор бизнинг она тилимизда қилган сермазмун ва жозибадор нутқининг беқиёс таъсирида туғилган чексиз ҳаяжон, қалбларини тўлдирган, бутун вужудини жунбушга келтирган фахр-ифтихор туйғулари таъсирида яшаяпти. Юртбошимизнинг жаҳоннинг юксак минбаридан чиқишида улуғворлик, ўртага ташлаётган таклиф ва мулоҳазаларининг ниҳоятда долзарблиги ёлқинланиб турди. Очиғини айтганда, бу нутққа қизиқиш, сессиядан илгарироқ, яна ҳам аниқроқ айтадиган бўлсак, Президентимизнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси сессиясида нутқ сўзлаши ҳақида хабар берилган дақиқаларданоқ бошланган эди. Нутқни тинглаган ҳар бир ўзбекистонлик фуқаронинг Юртбошимиз Шавкат Мирзиёев тимсолида буюк раҳнамоси ва Йўлбошчиси борлигига ишончи ортди.

Президентимизнинг 75-сессиядаги нутқи халқаро экспертлар, сиёсатчи ва иқтисодчилар, давлат ва жамоат арбоблари, Ўзбекистонни ягона уйимиз деб, шу серкуёш заминни манзил-макон тутган турли миллат ва элат вакиллари томонидан кенг муҳокама қилиниб, унда кўтарилган ғоятда ҳаётий ҳамда инсоният келажаги учун зарур бўлган таклифлар чуқур эътироф этилаётганлиги бежизга эмас. Нутқ айна пайтда бу-

тун дунё халқларини ташвишлантираётган хавф-хатарлар, уларни бартараф этиш йўлларини ойдин кўра оладиган буюк сиёсатчи ва амалиётчининг сўзлари бўлиб янгради. Президентимизнинг юраги тўридан чиққан сўзлар бугун миллионлаб одамларнинг юракларига етиб бораяпти.

Нутқда мамлакатимизда сўнгги йилларда амалга оширилган сиёсий, иқтисодий, ижтимоий ўзгаришлар, сўз эркинлиги, жамиятни демократлаштириш жараёнлари ортга қайтмас воқелик, ички ва ташқи сиёсатимизнинг устувор йўналишларидан эканлиги таъкидланди. Айниқса, пандемия шароитида аҳолининг саломатлигини мустаҳкамлаш, эҳтиёжманд қатламларини ижтимоий ҳимоялашга алоҳида эътибор берилди ва бу борадаги ишлар изчил давом эттирилмоқда. Мамлакатда камбағаллар борлиги тан олинди, уларни қисқартириш чоралари кўрилмоқда. Аслида бу ҳам Юртбошимизнинг сиёсий жасоратидан нишондир. Ана шу мақсадда Маҳалла ва оилани қўллаб-қувватлаш вазирлиги ташкил этилди. Ҳар бир маҳаллада хонадонма-хонадон юрилиб, пандемия оқибатида иш ўрнини ёки бошқа даромад манбаини йўқотган аҳолининг яшаш ҳолати чуқур ўрганилиб, бундай оилалар ҳисобга олинмоқда. Нутқда одамларни янги касбларга ўргатиш, замонавий инфратузилмани яратиш, тадбиркорликни кенгайтириш, инвестицион жозибадорликни таъминлаш камбағалликни қисқартиришнинг асосий омиллари сифатида айтиб ўтилди.

Маълумки, юртимизда гендер тенгликка эришиш, мажбурий меҳнатдан озод қилиш борасида ҳам катта ишлар амалга оширилди. Яқин-яқинларгача гендер тенглик ҳақида ҳатто гапирилмасди ҳам. 2019 йилнинг 2 сентябрида гендер бўйича қонун қабул қилинди. Ҳозирги кунда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси

Сенатида Хотин-қизлар ва гендер тенглик масалалари қўмитаси, ҳар бир ташкилотда хотин-қизлар манфаатини ҳимоя қилиш бўйича Маслаҳат кенгашлари иш олиб бораяпти. Парламентимиз Қонунчилик палатаси депутатларининг 32 фоизи, Сенат аъзолари ва маҳаллий Кенгаш депутатларининг 25 фоизи хотин-қизлардир. Мажбурий меҳнатга тамомила барҳам берилганлигига барчамиз гувоҳмиз. Ҳар йили тарихий саналар, умумхалқ байрамлари муносабати билан билиб-билмай жинойтга қўл урган ва хатосини тушуниб етиб, қилмишидан пушаймон бўлиб, тузалиш йўлига кирган юзлаб маҳкумлар жазони ўташдан озод қилиниб, авф этилмоқдалар. Ўзбекистон Республикаси Президентининг мамлакатимизни 2017-2021 йилларда ривожлантиришнинг Ҳаракатлар стратегиясида илгари сурилган устувор йўналишларнинг амалий натижаси сифатида ён қўшниларимиз, Марказий Осиё давлатлари – Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон, Туркменистон билан сиёсий, иқтисодий, гуманитар алоқалар мустаҳкамланиб, азалий қондош, қардош, қуда-анда бўлган бу халқларнинг ўзаро дўстона муносабатлари сифат жиҳатдан тамомила янги босқичга кўтарилди.

Ўзбекистон раҳбари ўз нутқида минтақавий ва глобал муаммоларга тўхталиб, уларни алоҳида олинган бир мамлакат доирасида эмас, бутун дунё миқёсида, ҳамжиҳатликдагина бартараф этиш мумкинлигига жаҳон оммаси эътиборини қаратди. Пандемия инсониятнинг заиф жиҳатларини кўрсатди, дея таъкидлади Президентимиз. Пандемиядан барча мамлакатлар иқтисоди жиддий зарар кўрмоқда. Бунинг оқибатида 1 миллиард нафар аҳоли камбағалликка тушиб қолди. Халқимизда “Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади” деган гап бор. Камбағаллик ҳақида гап очмаслик билан у йўқолиб қолмайди. Президентимиз

пандемия оқибатларини камайтириш ва пировардида бартараф этиш, озиқ-овқат танқислигининг олдини олиш учун дунё ҳамжамиятини бирдамликка даъват этди. Шавкат Мирзиёевнинг 75-сессиядаги нутқида илгари сурилган таклифлар ер юзининг барча халқлари тақдирига, эртанги кунининг хатарсиз ва фаровон бўлишига дахлдорлиги билан аҳамиятлидир. Мен замирида ўзбек халқининг орзу-умидлари, мақсадлари мужассам – қирқ йилдан буён уруш давом этаётган, Марказий Осиёнинг ажралмас қисми бўлган Афғонистонда барқарор тинчлик ўрнатиш, жафокаш афғон халқига иқтисодий ёрдам кўрсатиш, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузурида Афғонистон масалалари бўйича донмий фаолият юритувчи қўмита тузиш зарурлиги, халқаро ҳамжамият томонидан Орол фожиасини ҳал этишнинг инновацион технологияларини, шунингдек пандемиялар даврида жаҳон давлатларининг ихтисосий мажбуриятлари ҳақидаги халқаро Кодексни ишлаб чиқиш, қашшоқликка қарши курашиш каби долзарб таклиф ва ташаббусларни алоҳида таъкидлаган бўлардим. Бу таклифларнинг жиддий ўрганилиши ҳамда ҳамжиҳатликда тезроқ амалга оширилиши, ҳеч шубҳасиз, жаҳон халқлари келажақда таҳликасиз, муҳими, тинч-тотув яшашига хизмат қилади.

"Кончилар ҳаёти" газетаси, 2020 йил 30 сентябрь, 18-сон.

ЖДЕМ ВЫПУСК НАЛОГОВЫХ КАДРОВ

Коренное изменение отношения сотрудников налоговой службы к своему делу и подготовка квалифицированных кадров – требование времени. Поспособствует этому принятое постановление Президента «Об образовании Фискального института при Государственном налоговом комитете Республики Узбекистан».

Порядка 74 процентов, или более 197 тысяч, субъектов малого предпринимательства не имеют бухгалтеров, что затрудняет им ведение финансового учета и выполнение налоговых обязательств. Около 20 процентов новых предприятий, открытых в 2019 году, прекратило свою деятельность в первый же год. Возникает потребность в кадрах, теоретические знания которых будут интегрированы с практикой – реальной ситуацией в финансовой и налоговой сферах. Появление вуза, готовящего узкоспециализированные кадры, послужит решению актуальных задач.

Вопрос о коренном преобразовании системы подготовки квалифицированных кадров для налоговой службы был поднят руководством страны в начале текущего года. Для этой цели было предложено привлечь авторитетных зарубежных специалистов и использовать международный опыт. Государственный налоговый комитет неоднократно проводил встречи и обмен опытом с профессорами и преподавателями зарубежных вузов по данному вопросу.

Согласно постановлению, учебный процесс нового вуза начнется с 2021/2022 учебного года. Фискальный институт при Государственном налоговом комитете станет кузницей нового поколения налоговых кадров

с современным мировоззрением, способных свободно обращаться с передовыми информационными технологиями. Основная цель – создание современной системы подготовки, переподготовки и повышения квалификации кадров в финансовой и налоговой сферах.

Новый институт будет готовить бакалавров и магистров по направлениям «Налоги» и «Налогообложение». В частности, пройдут обучение сотрудники, обладающие отличными знаниями в области финансового и коммерческого права, информационных технологий в экономике. Фундаментальные и практические исследования должны проводиться на высоком уровне.

Особого внимания потребует обмен опытом с зарубежными учебными заведениями и активное вовлечение в образовательный процесс ведущих иностранных ученых и специалистов. В частности, в структуре института будет открыто подразделение Финансового университета при правительстве Российской Федерации. Его создание позволит повысить квалификацию опытных специалистов налоговой службы, имеющих среднее специальное образование.

Действующие вузы не преподают информационные программы (их около 50), которые активно используются в системе налоговой службы. Это замедляет процесс первичной адаптации выпускников, приходящих на работу в налоговую сферу. Созданный Фискальный институт обеспечит полноценную подготовку молодых специалистов. Также новый вуз планирует подготовку кадров по образовательным программам высших учебных заведений, которые одновременно входят в топ-1000 в рейтингах международно признанных организаций «Quacquarelli Symonds World University Ranking», «Times Higher Education» и «Academic Ranking of World Universities».

Создание Фискального института сыграет важную роль в повышении клиентоориентированности налоговой службы, повышении качества работы и имиджа налоговых органов как надежных партнеров и высококвалифицированных консультантов налогоплательщиков.

газета «Народное слово», №262 от 14 декабря 2020 года.

ИҚТИСОДИЙ ВА ИНВЕСТИЦИОН ЖОЗИБАДОРЛИК

КОМБИНАТ ҚУДРАТИНИ ЮКСАЛТИРМОҚДА

Жаҳонга машҳур корхоналардан бири – Навоий кон-металлургия комбинати юртимиз иқтисодиётида муҳим ўрин тутди. Президентимиз Шавкат Мирзиёев раҳнамолигида кон-металлургия соҳасини ривожлантиришга қаратилган муҳим дастур ва пухта ўйланган инвестицион лойиҳалар изчил татбиқ этилаётгани комбинат равнақида янги имкониятларни яратмоқда.

Дунё миқёсида кескин рақобат кучайиб бораётган бир пайтда унга дош бериш, жаҳон бозоридан ўрин эгаллашнинг ўзи бўлмайди. Бу, шак-шубҳасиз, янгича ёндашувни, замон билан ҳамқадам илдамлашни талаб этади. Шиддатли давр ислохотларни янада чуқурлаштириш, ноёб технологияларга асосланган замонавий ишлаб чиқариш корхоналарини барпо этиш, соҳага инновация, илм-фан ютуқларини кенг жорий этишни тақоза этмоқда. Бунини чуқур англаган кўпминг кишилик жамоамиз кечаю кундуз фидокорона меҳнат билан банд, олим ва мутахассисларимиз эса доимий изланишда.

Давлатимиз раҳбари томонидан тасдиқлаб берилган комбинатни 2026 йилгача ривожлантириш дастури истиқболга мўлжаллаб қабул қилинган тарихий ҳужжат бўлиб, унда қиймати 3,4 миллиард долларлик 27 та йирик лойиҳани амалга ошириш, пировардида ишлаб чиқариш ҳажмини 30 фоизга кўпайтириш ва 30 мингдан зиёд янги иш ўринлари яратиш кўзда тутилган. Мана тўрт йилдирки, унинг ижроси белгилаб олинган режа асосида жадал суръатларда олиб борил-

моқда. Ҳозирги кунга қадар дастур доирасида 1,6 миллиард доллар маблағ ўзлаштирилди ва 10 та объект фойдаланишга топширилди. Бунинг натижасида олтин ишлаб чиқариш ҳажми 10 фоизга, кумуш ишлаб чиқариш ҳажми эса 45 фоизга ошди. Бу муваффақиятлар жамоамизнинг тинимсиз изланиш, интилиш, билим ва инновацион салоҳияти, фидокорона меҳнати ва машаққатлари эвазига қўлга киритилганини алоҳида таъкидлаш лозим.

Айни пайтда ҳар бир соҳага иш унумдорлиги юқори, тежамкор бўлган замонавий техника ва технологиялар кириб келаяпти. Замон талабига ҳамнафас бўлиш учун комбинатимизда кенг кўламли чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Хусусан, маъдандан қимматбаҳо металлларни ажратиб олишнинг янги технологияларини яратиш борасида кенг миқёсли изланишлар олиб борилиб, фан-техника соҳасида эътирофга молик янгиликлар яратишга эришаяпмиз. Ана шундай ютуқларимиздан бири – саноат чиқиндиларини қайта ишлаш технологияларидир. Уларнинг ҳар бири техник ечими, ўзига хослиги, ноёблиги жиҳатидан муҳим аҳамият касб этади.

Тажрибадан маълумки, маъдан таркиби қимматбаҳо металлларга бой ёки қашшоқ кўринишда бўлади. Таркиби бой маъданлар корхоналарда қайта ишланиб, унинг металл кам бўлган қисми эса келажакда кенг фойдаланиш учун саноат майдонларидаги маҳсус ташкил этилган уюмларга йиғилиб келинаётган эди. Уларни вақти келиб техноген конлар қаторига киритиш ва маҳсулот олишни кўзлаган эдик. Энди аста-секин уларни янги технологиялар асосида қайта ишлашга киришаяпмиз.

Республика раҳбариятига олтинни уюмда ишқорлаш цехини техноген чиқиндиларни қайта ишлаш

бўйича янги корхонага айлантириш лойиҳаси киритилган эди. Таклифимиз тўла қўллаб-қувватланди. Бунга узоқ йиллик ҳамкоримиз, МДХда етакчи институт бўлган "Иргиредмет" АЖ (Россия) танлаб олинди. Ҳамкорлигимиз айни пайтда яхши натижалар бермоқда. Гоят қисқа даврда йилига 15 миллион тонна техноген чиқиндиларини "сорбция" технологияси ердамида қайта ишлашни назарда тутувчи "Олтинни уюмда ишқорлаш цехида техноген чиқиндиларни қайта ишлаш мажмуасини қуриш (7-ГМЗ)" лойиҳаси бўйича ишлар бошлаб юборилди.

7-гидрометаллургия заводида хом ашёни бир босқичда етарли даражада майдалаб, цианлаш-сорбция технологияси бўйича майдаланган маъдан таркибидаги олтин эритилиб, фаоллаштирилган кўмирга тўйинтирилади. Хомашё олтиндан фориг этилгандан сўнг (олтинсизлантирилган) чиқинди сақлаш омборхонасига жойланади. Олтин билан тўйинтирилган кўмир "десорбция" жараёнида қайта ишланиб, олтин ишқорли эритмага ўтказилади ва кейинги босқич олтинга тўйинтирилган ишқорий эритмада олтин электролитик йўл билан катод чўкмаси ҳолида олинади.

Яқунланиб бораётган йилнинг муҳим янгиликларидан бири – қиймати 247,6 миллион АҚШ доллар бўлган "Олтинни уюмда ишқорлаш цехи техноген чиқиндиларини қайта ишлаш мажмуасини қуриш (7-ГМЗ)" лойиҳасидир. Айни пайтгача заводда маъданни қайта ишлашга ихтисослашган 4 та тегирмон муддатидан анча олдин ишга туширилди.

Ҳар бир корхонада технологиялар, унинг техник ва инновацион ечимлари, мутахассислар салоҳияти ва бошқа муҳим шартлар асосий роль ўйнайди. Комбинатда ушбу жиҳатга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Чунки бу ресурсларни тежаш, маблағларни иқтисод қилиш имконини беради.

Хусусан, 7-гидрометаллургия заводи ана шундай замонавий технологияларга асослангани билан аҳамиятли. Мазкур заводнинг яққол ажралиб турадиган яна бир устунлиги шундаки, таркибида олтин кам бўлган, олдин ишланган ва заҳирага олинган маъданни яна қайта ишлаб маҳсулот олиш, оддий айтганда, техноген маъданлар кислотали ишқорда яна қайта ишланиб, қўшимча маҳсулот олиш имкониятини яратади. Шунингдек, у кукунлардан хом ашё сифатида фойдаланиш даражаси билан бошқаларидан фарқ қилади. Қайта ишлаш жараёнида фақат маҳаллий кимё маҳсулотлари ишлатилади. Бу эса маҳсулот таннархини янада арзонлаштиради. Ушбу завод тўла қувват билан ишга туширилгандан сўнг йилига 15 миллион тонна техноген чиқиндиларни қайта ишлаш ва 7,5 минг кг олтин ишлаб чиқариш, шунингдек, 1,1 мингдан ортиқ янги иш ўрни яратиш имконини беради.

Яна бир қувонарли жиҳати, завод ўзининг замонавий лабораториясига эга. Унда тўрт турдаги энг мураккаб таҳлил ишлари олиб борилади. Улар орасида намунавий-таҳлил усули ўзига хослиги билан ажралиб туради ва унинг аниқлик даражаси ҳам жуда юқори ҳисобланади.

Комбинат иқтисодиётида гидрометаллургия заводлари, айниқса, маъданни қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотга айлантириш борасида етакчилик қилиб келаётган 2-гидрометаллургия заводининг ўрни бекиёс. Ҳозир завод имкониятларини янада кенгайтириш, унинг қувватини йилига 50 миллион тоннага етказиш бўйича босқичма-босқич инвестицион лойиҳалар олиб борилмоқда.

Хусусан, қиймати 168,3 миллион доллар бўлган “2-гидрометаллургия заводининг қайта ишлаш қувватларини кенгайтириш (1-2 босқичлари)” лойиҳаси ана шундай ишларнинг биридир. Ундан кўзланган мақсад, корхонада маъданларни қайта ишлаш ҳажминини босқичма-босқич ошириб боришдан иборат. Ҳозиргача ушбу лойиҳа доирасида маъданни қайта ишлаш бўйича ҳар бирининг йиллик қуввати 2,5 миллион тонна бўлган 29 ва 30-сонли тегирмонлар муддатидан олдин ишга туширилди ва 400 дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Айни пайтда мазкур заводда олиб борилаётган муҳим лойиҳалардан яна бири – қиймати 44,9 миллион доллар бўлган “2-гидрометаллургия заводи чиқинди хўжалигини кенгайтириш ва реконструкция қилиш” лойиҳасидир. Унинг тўлиқ якунланиши келгусида 38,0 миллион тонна чиқиндиларни қайта ишлаш ва 50 га яқин янги иш ўрнини яратиш имконини беради.

Бугун бепоеън Қизилқум саҳроси ҳақиқий қурилиш-бунёдкорлик майдонига айланди. Давлатимиз раҳбарининг 2017 йил март ойида вилоятимизга ташрифи чоғида старт берган “Ауминзо-Амантой” олтин кони негизида 5-гидрометаллургия заводини қуриш йирик инвестицион лойиҳаларимиздан яна бири ҳисобланади. Унинг амалга оширилиши келажакда комбинат учун катта имкониятларни яратади. Унга ўрнатилаётган технологиялар хусусияти ҳам бошқача. Яъни мутлоқо янгича усул – кислородли-оҳакли ишлов бериш технологияси асосида олтин ажратиб олинади.

Айни пайтгача чўл бағрида жуда катта ҳажмда ишлар олиб борилди. Яқин кунларда муддатидан олдин заводнинг йилига 2 миллион тонна маъданни

қайта ишлаш қувватига эга 1-сонли тегирмонини ишга тушириш мўлжалланган. Ҳозиргача унинг бўлим ва цехлари, лаборатория, маиший хизмат, 200 ўринли ошхона бинолари, 26 километрлик темир йўл қурилиши бўйича ишлар жадал давом этмоқда. Қувонарли жиҳати, ушбу дастурда кўзда тутилган куйдириш ва сульфат кислотаси технологияси ўрнига камхаржли кислородли-оҳакли ишлов бериш технологиясини қўллашга қарор қилингани 31 миллион долларни иқтисод қилиш имконини беради. Бунёдкорлик ишларини 2023 йилда тугатиб, заводни тўла қувват билан фойдаланишга топширишни мўлжаллаганмиз. Завод тўлиқ ишга туширилиши натижасида 3,5 минг янги иш ўрни яратилади ва ҳар йили 5 миллион тонна маъданни қайта ишлаш имкони пайдо бўлади.

Таъкидлаш жоизки, “Ауминзо-Амантой” саноат майдонида янги барпо этилган ишчилар шаҳарчаси бунёдкорлик ишларининг ёрқин намунасидир. Бир ярим минг кишига мўлжалланган мазкур шаҳарча ва унинг ҳудудида замон талаблари асосида бунёд этилган ошхона, муҳандис-техник ходимлар учун 4 та турар жой биноси, шунингдек, ишчилар учун барча қулайликларга эга 14 та ётоқхона қуриб битказилган. Шаҳарчада кундалик харид моллари дўкони, тиббиёт пункти, дорихона, 400 ўринли ошхона, спорт мажмуаси, футбол майдончаси, автобус ва енгил машиналар учун тураргоҳ мавжуд.

Фаолият кўлами жиҳатдан комбинат ялпи ички маҳсулот, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш ва давлат бюджети даромадларини шакллантиришда салмоқли улушга эга бўлган йирик корхона ҳисобланади. 2020 йилда комбинат томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулот қиймати хорижий валюта эквивалентида 4,6 миллиард доллар бўлиб, у республикада ишлаб чиқа-

риладиган ялпи ички маҳсулотнинг қарийб 8,2 фоизини, саноат маҳсулотларининг 13,1 фоизини ташкил этади.

Давлатимиз раҳбари томонидан самарали технологияларни қўллаш, харажатларни қисқартириш ҳисобидан маҳсулотлар таннархини арзонлаштириш, шу орқали рақобатбардошликни оширишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бу борада комбинатда зарурий чора-тадбирлар белгиланиб, ижобий натижаларга эришилмоқда. Хусусан, 2020 йилда ишлаб чиқарилган маҳсулот таннархини камайтириш бўйича чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида маҳсулотлар таннархини 784,5 миллиард сўмга ёки 6,5 фоизга камайтиришга эришдик.

Ҳар бир корхонанинг иқтисодий асоси битта – олаётган соф фойдасидир. Комбинатимиз бу борада ҳам ҳар томонлама илғор, етакчи корхона, десак, янглишмаймиз. Фаолиятимизга илм-фан ютуқлари, инновация ва ишлаб чиқаришни бир-бирига интеграциялаш, сарф-харажатларни қисқартириш, маҳсулотлар таннархини арзонлаштириш ва тежамкорлик каби муҳим сифатлар кенг татбиқ этилаётгани боис юқори даромад олишга эришилаётир. Корхонамиз жорий йилни 4,3 триллион сўм соф фойда билан якунлаётгани, рентабеллик эса 39,8 фоизни ташкил этаётгани фикримиз тасдиғидир.

Навоий кон-металлургия комбинати кўп йиллардан буён мамлакатимиздаги энг йирик солиқ тўловчи сифатида етакчиликни бермай келаяпти. Яқинда мамлакатимиз Молия вазирлиги эълон қилган рейтингда комбинат солиқлари Давлат бюджети тушумининг 20,1 фоизини таъминлаётгани ҳақида хабар берилди.

Тан олиб айтиш керак, 2020 йил ниҳоятда оғир келди. Пандемия халқимиз иродаси, ҳар бир соҳани

катта синовдан ўтказди. Қанчалик мураккаб ва қийин бўлмасин, бу синовларни давлатимиз раҳбари бошчилигида бирдамлик билан енгиб ўтаяпмиз. Бундай қийин вазиятда аҳил жамоамиз вакиллари ҳам қўлни-қўлга бериб, туну кун фидокорона меҳнат қилдилар. Гигант корхонамизда бошлаган ислохотларимиз, ишлаб чиқариш суръати бир маромда давом этди. Эл бошига тушган ташвишларни тўғри баҳолаб, жамоамиз билан маслаҳатлашиб, масъулиятни янада чуқур ҳис этиб, қатъий интизом, шахсий жавобгарлик ва ҳамжиҳатликда ишлаб чиқариш суръатини янада ошириш, қўшимча маҳсулотлар ишлаб чиқаришга қарор қилдик. Меҳнат жамоамизнинг азмушижоати билан 300 миллион долларлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқардик.

Комбинатимиз жамоаси жорий йилни анъанавий меҳнат зафарлари билан якунлади. Натижада комбинатимиз томонидан 48,9 триллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилди. Олтин ишлаб чиқариш режаси 105,3 фоизга, кумуш – 100,2 фоизга ва уран – 100,2 фоизга бажарилди. Шу билан бирга, шу йилда 254,9 миллион долларлик маҳсулотни экспорт қилиш, Маҳаллийлаштириш дастури доирасида эса 131 та лойиҳа бўйича 339,6 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга эришдик.

Яна бир йил тарихимизнинг ёрқин саҳифасига муҳрланмоқда – янги йилнинг қутлуғ оstonасида турибмиз. Асосийси, биз кириб келаётган 2021 йилдаги режаларимизни аниқ белгилаб олганмиз. Бунинг учун барча ташкилий чоралар кўрилган. Бугун пешвоз олаётган йил ва йўл қанчалик машаққатли бўлмасин, албатта, юксак ишончни фидокорона меҳнатимиз билан оқлаб, Ватанимиз тараққиёти йўлида янада матонат билан хизмат қиламиз.

Бугун биз, катта йўлдамиз. Марра – аниқ, қароримиз – қатъий. Зиммамизга шарафли, масъулиятли юкни олганмиз. Жонажон юртимиз иқтисодий салоҳиятини янада юксалтириш учун жамоамиз аҳли билан биргаликда навбатдаги марралар сари дадил одимлашда давом этаверамиз.

"Халқ сўзи" газетаси, 2020 йил 16 декабрь, 265-сон.

ИЛМ ВА ИННОВАЦИЯ – ТАРАҚҚИЁТ ТАЯНЧИ

Жаҳоннинг тараққий этган давлатлари тажрибаси ҳар қандай иқтисодий тангликни, аввало, илм-фан ютуқлари ва инновацияларни кенг қўллаш орқали бартараф қилиш ҳамда ривожланишга эришишни кўрсатмоқда. Илм-фан ва инновацион ишланмалар ривожланаётган ҳар бир давлатнинг бугунги куни ва келажагини белгилайдиган муҳим омилга айланганлиги бежиз эмас.

Зеро, АҚШ, Япония, Германия ва Жанубий Корея каби мамлакатлар иқтисодиёти тараққиёти бунинг яққол исботидир. Муҳими шундаки, иқтисодий ва ижтимоий юксалишнинг асосий омиллари бўлган бу жараёнлар тобора такомиллашиб борапти.

Кейинги йилларда Ўзбекистонни ривожланган давлатлар қаторига олиб чиқишдек юксак мақсад йўлида кенг қамровли ислохотлар амалга оширилмоқда. Мамлакатимизда миллий иқтисодиётимизни инновацион усулда тараққий эттириш энг долзарб вазифага айланди. Шиддат билан ўзгараётган замон илм-фан ва инновацияни янги босқичга кўтаришни талаб қилмоқда. Бугун қайси соҳада бўлмасин, энг илғор инновацион ғояларни бошқалардан кўра тезроқ жорий қилганлар муваффақиятларга эришаётгани айтиш ҳақиқатдир.

Мамлакатимиз кон-металлургия саноати кейинги йилларда жадал ривожланмоқда. Қизилқумнинг бепоён кенгликлари қаъридаги қимматбаҳо металлларни қазиб олишнинг давлатимиз иқтисодиётини юксалтиришдаги аҳамиятини эътиборга олган ҳолда,

соҳага дахлдор долзарб масалаларни ҳал этишди илм-фан ва ишлаб чиқариш ҳамкорлигини мустаҳкамлаш, инновацион фаолиятни ривожлантиришга эътибор қаратиш жуда муҳимдир. Зотан, илм-фан ютуқлари, инновацион технологиялар маҳсулот сифатининг ошиши, таннархининг камайиши ва рақобатбардош бўлишига олиб келади.

Навоий кон-металлургия комбинати замонавий техника ва технологиялар билан жиҳозланган, илмий салоҳияти юқори бўлган йирик корхона сифатида бундай муҳим масалаларни ҳал қилиш имкониятига эга. Комбинатда янги технологияларни жорий этиш, ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва унинг самарадорлигини ошириш борасида салмоқли илмий-амалий натижаларга эришилмоқда.

Бугунги кунда ўзгарувчан бозор талаби ҳар бир корхонанинг инновацияларга асосланган ривожланиш стратегиясига эга бўлишини тақозо этмоқда. Комбинатда 2026 йилга қадар олтин ва уран каби қимматбаҳо металлارни қазиб олиш ва қайта ишлаш самарадорлигини ошириш, ишлаб чиқариш харажатларини камайитириш ва экспорт ҳажмини кўпайитириш учун етарли шарт-шароит яратиш имконини берувчи 105 та инновацион лойиҳани ўз ичига олган инновацион ривожланиш дастури қабул қилинди. Ҳисоб-китобларга кўра, юқорида қайд этилган лойиҳаларнинг амалга оширилиши 1 триллион 267 миллиард сўм иқтисодий самара беради.

Дастурда минерал захираларни баҳолашнинг замонавий усуллари, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва иш жараёни хавфсизлигини ҳисобга олган ҳолда қазиб олиш ва олтин ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш бўйича энг янги технологияларни жорий этиш

кўзда тутилган. Машинасозлик ва металлургия соҳасида янги турдаги материалларни ишлаб чиқаришни ривожлантириш, шунингдек, технологик ускуналар ва эҳтиёт қисмларни маҳаллийлаштириш режалаштирилган. Бу ишларни мувофиқлаштириш учун комбинатнинг Инновация маркази Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот институтлари ва олий ўқув юртлари билан самарали ҳамкорлик қилмоқда. Жумладан, жорий йилда комбинат билан ЎзФАнинг Ядро физикаси, Ион-плазма ва лазер технологиялари институтлари, «O'zGEORANGMETLITI» ДУК, Тошкент давлат техника университети, Навоий давлат кончилик институти каби ҳамкорларимиз билан 41 та йўналишда илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Уларни татбиқ этиш учун 26 миллиард 181 миллион сўмлик шартномалар имзоланган.

Сўнгги йилларда комбинатда қимматбаҳо металллар қазиб олиш ҳажмини ошириш мақсадида узоқ муддатга мўлжалланган стратегия асосида аниқ натижа берадиган илмий тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари йўлга қўйилляпти, энергия ва ресурсларни тежайдиган технологиялар, янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга тушириляпти. Илм-фан ютуқлари ва инновацион лойиҳаларни доимий равишда жорий этиш орқали ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш эришилаётган муваффақиятларимиз гарови бўляпти.

Комбинат ўз соҳасининг етук билимдонлари бўлган илмий тадқиқотчи ва малакали муҳандис кадрларга эга. Корхонада меҳнат қилаётган 10 минг нафардан ортиқ олий маълумотли мутахассиснинг 9 нафари фан доктори ва 27 нафари фан номзодидир. Марказий илмий тадқиқот лабораторияси, Марказий конструкторлик бюроси, Марказий лойиҳалаштириш

бюроси, Шимолий кон бошқармасининг Марказий физик-кимёвий лабораторияси, 2 ва 3-гидрометаллургия заводларининг марказий лабораторияларида илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда.

Комбинат мутахассисларининг кейинги йиллардаги муваффақиятли инновацион лойиҳаларидан бири 3-гидрометаллургия заводида сорбциялаш жараёни чиқиндиларини юқори самарали куйдириш технологиясига асосланган янги мажмуанинг ишга туширилиши бўлди. Бу технологиянинг жорий этилиши натижасида хомашёдан олтин ажратиб олиш даражаси 8 фоиз, қимматбаҳо металл ишлаб чиқариш ҳажми 11 фоизга ошди. Аниқроқ айтганда, сульфидли рудаларни қайта ишлаш жараёнида чиқиндига чиқиб кетадиган металл миқдорини икки баравардан кўпроққа камайтиришга эришилди. Бу муваффақият қандай юзага келди? Албатта, янги инновацион ёндашув эвазига. Мутахассисларимизнинг “Таркибида олтин бўлган, қайта ишланиши қийин сульфидли рудалардан олтин ажратиб олиш усули” мавзусида олиб борган илмий изланишлари натижасида Ўзбекистон Интеллектуал мулк агентлигидан патент олинди. Мазкур ихтиро БМТнинг Жаҳон интеллектуал мулк ташкилоти томонидан тан олинб, олтин медал билан тақдирланди. Бу технологик жараёни амалга оширадиган жиҳоз ва усуналар учун “ENGINEERING DOBERSEK GmbH” компанияси мутахассислари билан биргаликда Германияда халқаро патент олинди. Мазкур технологиянинг 3-гидрометаллургия заводида тадбиқ этилиши олтин ажратиб олиш ҳажмининг сезиларли даражада ошишига олиб келди.

Президентимиз раислигида 3 декабрь куни илм-фан ва инновацияни ривожлантириш борасида олий таълим муассасалари, илмий ташкилотлар, тармоқ

ва ҳудудлар олдидаги устувор вазифалар муҳокамаси юзасидан ўтказилган видеоселектор йиғилишда Навоий кон-металлургия комбинатида йиғилиб қолган бир неча миллиард тонна техноген чиқиндиларни қайта ишлаб, қўшимча олтин, кумуш каби қимматбаҳо металллар олиш бўйича кўрсатмалар берилди. Комбинатда бу борада кенг қўламли ишлар амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда дунё бўйича техноген чиқиндиларни қайта ишлаш муаммолари долзарб масалалардан бирига айланган. Биринчидан, улар экологияга катта зарар етказди. Иккинчидан, хомашё камайиб бораётир. Учинчидан, хомашё таркибидаги қимматбаҳо металлларни тўлиқроқ ажратиб, ишлаб чиқариш қувватларини узоқ вақт банд этишга ёрдам беради. Мутахассисларимиз олимлар билан ҳамкорликда мазкур муаммолар ечими бўйича янги технологияларни яратишга муваффақ бўлди.

Хусусан, уюмда эритмага ўтказиш цехи ҳудудида ҳар тоннасида 0,6 грамм олтин бўлган 300 миллион тоннадан кўпроқ техноген чиқинди тўпланиб қолган эди. Комбинат томонидан техноген чиқиндиларни қайта ишлаш бўйича дунё амалиётида бўлмаган, ноёб инвестицион лойиҳани амалга ошириш бошланди. Бу борада Россиянинг "Иргиредмет" илмий-тадқиқот институти билан ҳамкорликда техноген чиқиндиларни қайта ишлаш бўйича технологик регламент ишлаб чиқилди. Инвестицион лойиҳага кўра, йилига 15 миллион тонна техноген чиқиндини қайта ишлаш қувватига эга 7-гидрометаллургия заводи барпо этилмоқда. Жорий йилда заводнинг муддатидан олдин ишга туширилган 4 та тегирмонида 10 миллион тонна маъдан қайта ишланади. 2021 йилда завод тўлиқ

қувватга эришгандан сўнг техноген чиқиндини қайта ишлаши ҳисобига йилига 7,5 тонна олтин олинади. Мазкур ҳудудда тўпланиб қолган чиқиндиларнинг 20 йил давомида қайта ишланиши натижасида қанча нодир металл олинишини ҳисоблаш қийин эмас. Бу оз эмас, кўп эмас – 150 тоннани ташкил этади!

Шунингдек, 1958 йилдан то 1991 йилгача Учқудук sanoat ҳудудида Учқудук уран конини очиқ усулда ўзлаштириш оқибатида таркибида уран бўлган 1 миллиард 400 минг куб метр чиқинди уюмлари ҳосил бўлиб, у 237 минг квадрат метр майдонни эгаллаган эди. Бу муаммони ҳал этиш мақсадида мутахассисларимиз томонидан илмий тадқиқотлар қилинди. Чиқиндиларни қайта ишлаш ва ҳудуд экологик муҳитини яхшилаш мақсадида “Радиоактив кон ағдармаларини рекультивация қилиш усуллари” мавзусидаги тадқиқот ишига Ўзбекистон Интеллектуал мулк агентлигидан патент олинди. Натижада Шимолий кон бошқармаси геотехнологик конида таркибида уран мавжуд чиқиндиларни рекультивация қилиш участкаси ташкил этилди. Участка фойдаланишга топширилгандан буён 636 минг тонна чиқиндидан уран ажратиб олинди ва катта ҳудуд рекультивация қилинди. Бу ҳол иқтисодий самара бериши билан бир қаторда экологик муҳитнинг яхшиланишига имкон яратди.

Комбинат кўпминг кишилиқ жамоаси қўлга киритаётган бундай ютуқлар янгиланаётган Ўзбекистон иқтисодиётини мустаҳкамлашга қаратилган. Улкан корхонамизда таркибида қимматбаҳо металллар бўлган рудаларни қазиб олиш ва қайта ишлаш ҳажмининг йилдан-йилга ошиб бориши, биринчи навбатда, ишлаб чиқариш жараёнларига илм-фан ютуқлари ва янги инновацион ишланмаларнинг кенг жорий этила-

ётганлиги самарасидир. Бу – давр талаби. Комбинатнинг салоҳиятли жамоаси келгусида ҳам иқтисодий юксалиш омили бўлган бу борадаги ишларни изчил давом эттираверади.

“Янги Ўзбекистон” газетаси, 2020 йил 16 декабрь, 244-сон.

МУНДАРИЖА

Илм ва маърифат билан юксак марраларни эгаллаймиз.....	3
Ўзбекистоннинг кўмир захираси қанчага етади?	7
Садоқат ва нафосат тимсоли	12
Халқ иродасининг кўзгуси	17
Якдиллик ва ҳамжихатлик бугуннинг қатъий талаби	23
Қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – муваффақият гарови	27
В щедрости – сила	30
Бугунги давр – ҳар биримиз учун катта синовдир	33
Синовлар бизни янада жипслаштирди.....	37
Янги индустриал тараққиёт – тарихий зарурат.....	41
Сен – қудрат манбаи, саодат маскани, жонажон ўзбекистоним!	55
Бир қадам олдинда юрмасангиз, кўп нарсадан беҳабар қоласиз	59
Юракдан чиққан сўз юракларга етиб боради.....	63
Ждем выпуск налоговых кадров.....	67
Иқтисодий ва инвестицион жозибадорлик	70
Илм ва инновация – тараққиёт таянчи	79

ҚАЙДЛАР УЧУН

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:

ИСЛОҲОТЛАРГА ДАХЛДОРЛИК ВА МАСЪУЛИЯТ

Мусахҳиҳ
Низомиддин Садриддинов

Техник муҳаррир
Яковлев Виктор

Босишга 2020 йил 21 декабрда рухсат этилди.
Бичими 84x108 1\32. Босма табағи 5,5.
Шартли босма табағи 4,62.
Гарнитура "Times New Roman". Офсет қоғоз.
Адади 200 нусха.

Навоий кон-металлургия комбинати босмахонасида чоп этилди.
Босмахона манзили: 210200. Навоий шаҳри,
Жанубий кўчаси, 25-уй.

